
Kyrkomötet
Kyrkostyrelsens skrivelse 2020:3

Redogörelse för behandlingen av kyrkomötesärenden

Kyrkostyrelsen överlämnar denna skrivelse till kyrkomötet.

Uppsala den 9 juni 2020

Antje Jackelén

Helén Ottosson Lovén

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

I skrivelsen redogör kyrkostyrelsen för sin behandling av kyrkomötesärenden fram till den 30 juni 2020. Vidare lämnas information om ärenden som inte är återrapportering av direkta uppdrag från kyrkomötet.

Innehåll

1	Förslag till kyrkomötesbeslut	3
2	Behandlingen av kyrkomötesärenden.....	3
2.1	Skrivelser från kyrkomötet 2019	3
2.2	Skrivelser från kyrkomötet 2018	13
2.3	Skrivelser från kyrkomötet 2017	20
2.4	Skrivelser från kyrkomötet 2016	22
2.5	Skrivelser från kyrkomötet 2015	24
2.6	Skrivelser från kyrkomötet 2014	24
2.7	Skrivelser från kyrkomötet 2013	25
3	Övrig rapportering	27
3.1	Slutrapport Dela tro – dela liv.....	27
	Bilaga Tematiskt kyrkomöte 2019 – Undervisning.....	28
	Utdrag ur kyrkostyrelsens protokoll.....	38

1 Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att med godkännande lägga kyrkostyrelsens skrivelse Redogörelse för behandlingen av kyrkomötesärenden till handlingarna.

2 Behandlingen av kyrkomötesärenden

Kyrkostyrelsen lämnar i det följande en redogörelse för sin behandling av kyrkomötesärenden. Alla fortfarande öppna ärenden samt ärenden som avslutats till den 30 juni 2020 redovisas. Detta är ett uttryck för kyrkostyrelsens övergripande ansvar för verksamheten på Svenska kyrkans nationella nivå och avser att skapa en samlad överblick.

För varje ärende redovisas kyrkomötets uppdrag i sammanfattning, vad som skett eller planerats i ärendets handläggning samt om skrivelsen fortfarande är under behandling eller avslutats sedan föregående redogörelse lämnades.

Följande är vägledande för när en skrivelse anges som slutbehandlad eller inte. En skrivelse är i första hand slutbehandlad när resultatet av vad kyrkomötet begärt finns och i förekommande fall lagts fram för kyrkomötet. Exempel på detta är när kyrkomötet begär att kyrkostyrelsen ska återkomma med ett utarbetat förslag i någon fråga. Skrivelsen är slutbehandlad när kyrkostyrelsens förslag läggs fram för kyrkomötet.

Kyrkostyrelsen betraktar även en skrivelse som slutbehandlad när det uppdrag kyrkomötet gett är omhändertaget i ett sammanhang som i sin tur har i uppdrag att göra en redovisning. Ett exempel är när kyrkomötet begär att kyrkostyrelsen ska tillsätta en utredning i en viss fråga. Skrivelsen anses slutbehandlad i och med att utredningen tillsatts. Kyrkomötet kommer då i en framtid att få ta del av utredningens betänkande samt av eventuella förslag från kyrkostyrelsen med anledning av den.

Skrivelser där kyrkomötet ger kyrkostyrelsen något till känna eller informerar kyrkostyrelsen om vad utskottet har anfört, är i regel avslutade när kyrkostyrelsen tagit del av kyrkomötets synpunkter och fört dem vidare till ansvarig verksamhet inom den nationella nivån. Eftersom denna typ av skrivelser inte innebär något uttalat uppdrag och de konsekvenser som de kan medföra inte är budgetprövade i kyrkomötets ekonomiutskott måste kyrkostyrelsen anses ha frihet att själv prioritera bland uppdragen. Däremot kan en sådan skrivelse återspeglas i den årliga redovisningen eller andra skrivelser till kyrkomötet.

Ett mindre antal uppdrag har senarelagts med hänvisning till nödvändiga omprioriteringar i planerad verksamhet.

2.1 Skrivelser från kyrkomötet 2019

Kyrkomötets skrivelse 2019:1 med ekonomiutskottets betänkande 2019:2 Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå 2018 (KS 2020-0051)

Kyrkomötet har den 19 november 2019 i enlighet med ekonomiutskottets förslag i betänkande E 2019:2 beslutat *dels* att fastställa årsredovisning samt resultat- och balansräkning för Svenska kyrkans nationella nivå 2018, *dels* att bevilja kyrkostyrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret 2018.

Skrivelsen är lagd till handlingarna och slutbehandlad.

**Kyrkomötets skrivelse 2019:2 med
ekonomiutskottets betänkande 2019:3 Redogörelse för behandlingen av
kyrkomötesärenden
(KS 2020-0052)**

Kyrkomötet har den 19 november 2019 i enlighet med ekonomiutskottets förslag i betänkande E 2019:3 beslutat att med godkännande lägga kyrkostyrelsens skrivelse 2019:3 till handlingarna. Kyrkomötet har också beslutat att bifalla motion 2019:31, punkt 1, av Anna Karin Hammar, att uppdra till kyrkostyrelsen att i samband med hågkomsten av det ekumeniska mötet i Stockholm 1925 (KsSkr 2019:3, KmSkr 2017:15) även högtidlighålla att det 2025 är 1700 år sedan kyrkomötet i Nicaea, samt bifalla motion 2019:43 av Jesper Eneroth m.fl. att uppdra till kyrkostyrelsen att genomföra en översyn av och ta fram förslag på hur institutionssjälavården, där verksamhet och ansvar vilar på pastorat/församlingar, ska finansieras, med hänsyn till stiftens respektive nationell nivåns roll och uppgift och i förhållande till utjämnings-/bidragssystem.

I fråga om kyrkostyrelsens redogörelse för behandlingen av kyrkomötesärenden är skrivelsen lagd till handlingarna.

Uppdraget enligt motion 2019:31 bereds inom kyrkokansliet och inom ramen för pågående beredning av KmSkr 2017:15 Ekumeniskt möte 1925 och 2025. Arbetet kommer att ske i samverkan med Sveriges kristna råd och i beaktande av de beslut och processer som finns inom Kyrkornas världsråd när det gäller hur de två viktiga ekumeniska märkesåren ska uppmärksammas. Slutrapporteras till kyrkomötet 2023 samt efter genomförande.

Uppdraget enligt motion 2019:43 bereds inom kyrkokansliet och tillsammans med KmSkr 2018:5 Flygplatskyrkans framtid. Uppdraget innebär en fördjupad översyn av de ekonomiska förutsättningarna för institutionssjälavårdsuppdragen och liknande uppdrag, där även det generella utjämningsystemet från 2016 och bidragsförfarande beaktas. I uppdraget behöver resonemang föras om stiftens och den nationella nivåns uppdrag och roll i relation till de församlingar/pastorat som har stora institutionsjälavårdsuppdrag eller har andra omfattande strukturer, till exempel flygplatser, inom sina gränser. Arbetet med uppdraget görs med utgångspunkt i och utifrån de förutsättningar som ges i kyrkoordningens skrivning om församlingens ansvar för den kyrkliga verksamheten för alla som vistas i församlingen (2 kap 1 §). Vidare görs en inventering av befintliga uppdrag inom institutionssjälavården och andra större strukturer som ryms inom stiftet. Uppdraget innebär även att föreslå relevanta kategoriseringar av de olika uppdragen. I det fall uppdraget leder till förslag, som påverkar det framtida utjämnings-/bidragssystemet behövs förmodligen ett remissförfarande. Slutrapporteras till kyrkomötet 2022.

Skrivelsen är inte slutbehandlad.

**Kyrkomötets skrivelse 2019:3 med
organisationsutskottets betänkande 2019:1 Vissa frågor om biskopsval
(KS 2020-0053)**

Kyrkomötet har den 19 november 2019 i enlighet med organisationsutskottets betänkande O 2019:1 beslutat att med anledning av kyrkostyrelsens skrivelse 2019:4, Ändringar i kyrkoordningen m.m., avsnitt 3, Vissa frågor om biskopsval, anta utskottets förslag till ändringar i kyrkoordningen enligt bilaga 1.

Svenska kyrkans bestämmelser (SvKB 2019:5) har utfärdats och trädde i kraft den 1 januari 2020.

**Kyrkomötets skrivelse 2019:4 med
organisationsutskottets betänkande 2019:2 Direkta val
(KS 2020-0054)**

Kyrkomötet har den 19 november 2019 i enlighet med organisationsutskottets betänkande O 2019:2 beslutat att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkoordningen i KsSkr 2019:4, avsnitt 4, Direkta val.

Svenska kyrkans bestämmelser (SvKB 2019:6) har utfärdats och trädde i kraft den 1 januari 2020.

**Kyrkomötets skrivelse 2019:5 med
organisationsutskottets betänkande 2019:3 Beslutsfattande på distans m.m.
(KS 2020-0055)**

Kyrkomötet har den 19 november 2019 i enlighet med organisationsutskottets betänkande O 2019:3 beslutat att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkoordningen i KsSkr 2019:4, avsnitt 5, Beslutsfattande på distans, och avsnitt 6, Övriga rättelser. Kyrkomötet har också beslutat att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkoordningen och kyrkomötets beslut (SvKB 1999:4) om instruktion för kyrkostyrelsen.

Svenska kyrkans bestämmelser (SvKB 2019:7 och 8) har utfärdats och trädde i kraft den 1 januari 2020.

**Kyrkomötets skrivelse 2019:6 med
organisationsutskottets betänkande 2019:6 Verksamhetsberättelse 2018 för
Svenska kyrkans arvodesnämnd för den nationella nivån
(KS 2020-0056)**

Kyrkomötet har den 19 november 2019 i enlighet med organisationsutskottets förslag i betänkande O 2019:6 beslutat att lägga verksamhetsberättelse 2018 för Svenska kyrkans arvodesnämnd för den nationella nivån till handlingarna.

Skrivelsen är lagd till handlingarna och slutbehandlad.

**Kyrkomötets skrivelse 2019:7 med
organisationsutskottets betänkande 2019:7 verksamhetsberättelse 2018 för
Svenska kyrkans valprovsnämnd
(KS 2020-0057)**

Kyrkomötet har den 19 november 2019 i enlighet med organisationsutskottets förslag i betänkande O 2019:7 beslutat att lägga verksamhetsberättelse 2018 för Svenska kyrkans valprovsnämnd till handlingarna.

Skrivelsen är lagd till handlingarna och slutbehandlad.

**Kyrkomötets skrivelse 2019:8 med
tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande 2019:1 Kyrkoordningens
bestämmelser om tillhörighet
(KS 2020-0058)**

Kyrkomötet har den 19 november 2019 i enlighet med tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande TU 2019:1 beslutat att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkoordningen i KsSkr 2019:6, med innebörden att samma förutsättningar ska gälla för alla som vill tillhöra Svenska kyrkan, oavsett medborgarskap.

Svenska kyrkans bestämmelser (SvKB 2019:9) har utfärdats och träder i kraft den 1 juli 2020.

**Kyrkomötets skrivelse 2019:9 med
tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande 2019:2 Tillsyn av samfälligheterna
för särskilda uppgifter
(KS 2020-0059)**

Kyrkomötet har den 19 november 2019 med anledning av tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande TU 2019:2, Ändringar i kyrkoordningen, avsnitt 2, Tillsyn av samfälligheterna för särskilda uppgifter, beslutat att anta utskottets förslag till ändringar i kyrkoordningen enligt bilaga 1.

Svenska kyrkans bestämmelser (SvKB 2019:10) har utfärdats och trädde i kraft den 1 januari 2020.

**Kyrkomötets skrivelse 2019:10 med
tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande 2019:7 Verksamhetsberättelse
2018 för Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar
(KS 2020-0060)**

Kyrkomötet har den 19 november 2019 i enlighet med tillsyns- och uppdragsutskottets förslag i betänkande TU 2019:7 beslutat att lägga verksamhetsberättelse 2018 för Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar till handlingarna.

Skrivelsen är lagd till handlingarna och slutbehandlad.

**Kyrkomötets skrivelse 2019:11 med
tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande 2019:8 Verksamhetsberättelse
2018 för Svenska kyrkans överklagandenämnd
(KS 2020-0061)**

Kyrkomötet har den 19 november 2019 i enlighet med tillsyns- och uppdragsutskottets förslag i betänkande TU 2019:8 beslutat att lägga verksamhetsberättelse 2018 för Svenska kyrkans överklagandenämnd till handlingarna.

Skrivelsen är lagd till handlingarna och slutbehandlad.

**Kyrkomötets skrivelse 2019:12 med
gudstjänstutskottets betänkande 2019:1 Gudstjänstupplevelser
(KS 2020-0066)**

Kyrkomötet har den 19 november 2019 i enlighet med gudstjänstutskottets betänkande G 2019:1 beslutat att bifalla motion 2019:3 av Sofija Pedersen Videke att uppdra till kyrkostyrelsen att tillsätta en utredning som undersöker dels vilka faktorer som är viktiga för människors gudstjänstupplevelse, dels vilka metoder och förhållningssätt som ger framgång i gudstjänstarbetet.

Ärendet bereds inom kyrkokansliet. Initialt genomförs en forskningsöversikt av en extern resurs vars resultat sedan får vägleda vidare steg i beredningen. Slutrapporteras till kyrkomötet 2022.

Skrivelsen är inte slutbehandlad.

**Kyrkomötets skrivelse 2019:13 med
gudstjänstutskottets betänkande 2019:4 Svenskkyrklig sångsamling
(KS 2020-0067)**

Kyrkomötet har den 19 november 2019 i enlighet med gudstjänstutskottets betänkande G 2019:4 beslutat att med anledning av motion 2019:36 av Lisa Gerenmark m.fl. uppdra till kyrkostyrelsen att arbeta särskilt med nyproduktion av psalmer och sånger

med svenskkyrklig teologi, som tilltalar ungdomar, och kan vara ett bidrag till arbetet med en kommande psalmboksrevision.

Ärendet bereds inom kyrkokansliet. Beredning sker inom ramen för tidigare beslut i kyrkomötet om en psalmboksrevision (KmSkr 2016:9 och KmSkr 2018:4) och då med ytterligare uppmärksamhet på nyproduktion av psalmer och sånger med utgångspunkt i Svenska kyrkans teologi. Ett första steg är att i nära samarbete med kyrkostyrelsens musikråd arbeta vidare med betänkandets intention. Ett nästa steg är att förstudien av en psalmboksrevision och dess genomlysning av rättsfrågorna, ekumeniska förutsättningar och ekonomiska aspekter kan ge en riktning för den kommande revisionen. I förstudien görs också en barnkonsekvensanalys som ser till behovet av psalmer och sånger som också kan tilltala barn och unga. Arbetet sker inom befintlig ram och påbörjas under 2020 men tidpunkten för en slutrapport är svårbedömd då frågan hänger samman med förstudie och revision av psalmbok.

Skrivelsen är inte slutbehandlad.

**Kyrkomötets skrivelse 2019:14 med
gudstjänstutskottets betänkande 2019:5 Gemensam ordning för
nattvardsgudstjänster
(KS 2020-0068)**

Kyrkomötet har den 19 november 2019 i enlighet med gudstjänstutskottets betänkande G 2019:5 beslutat att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkoordningen i KsSkr 2019:4, avsnitt 1, Gemensam ordning för nattvardsgudstjänster.

Svenska kyrkans bestämmelser (SvKB 2019:11) har utfärdats och trädde i kraft den 1 januari 2020.

**Kyrkomötets skrivelse 2019:15 med
gudstjänstutskottets betänkande 2019:7 Bibeln och Den svenska psalmboken på
nationella minoritetsspråk
(KS 2020-0069)**

Kyrkomötet har den 19 november 2019 i enlighet med gudstjänstutskottets förslag i betänkande G 2019:7 beslutat med anledning av kyrkostyrelsens skrivelse 2019:7 att

1. 2019 års översättning av Bibeln till nordsamiska får användas i Svenska kyrkan,
2. 2018 års översättning av bibeltexter till sydsamiska får användas i Svenska kyrkan,
3. 2017 års översättning av evangelierna till meänkieli får användas i Svenska kyrkan,
4. 2018 års översättning av Den svenska psalmboken i urval till meänkieli får användas i Svenska kyrkan,
5. anta utskottets förslag till ändringar i kyrkomötets beslut om användning i Svenska kyrkan av översättning till nordsamiska och lulesamiska av Nya testamentet (SvKB 2001:13), bilaga 1,
6. detta beslut träder i kraft omedelbart.

Svenska kyrkans bestämmelser (SvKB 2019:12 och 13) har utfärdats och trädde i kraft omedelbart.

**Kyrkomötets skrivelse 2019:16 med
gudstjänstutskottets betänkande 2019:8 Kyrkohandbok för Svenska kyrkan på
nationella minoritetsspråk
(KS 2020-0070)**

Kyrkomötet har den 19 november 2019 i enlighet med gudstjänstutskottets förslag i betänkande G 2019:8 beslutat med anledning av kyrkostyrelsens skrivelse 2019:8 att

1. från och med pingstdagen, den 31 maj 2020 får översättningen av Kyrkohandbok för Svenska kyrkan I till finska enligt bilaga 3 i kyrkostyrelsens skrivelse användas i Svenska kyrkan,
2. från och med pingstdagen, den 31 maj 2020 får översättningen av Kyrkohandbok för Svenska kyrkan I till nord-, lule- och sydsamiska i urval enligt bilaga 4 i kyrkostyrelsens skrivelse användas i Svenska kyrkan,
3. från och med pingstdagen, den 31 maj 2020 får översättningen av Kyrkohandbok för Svenska kyrkan I till meänkieli i urval enligt bilaga 5 i kyrkostyrelsens skrivelse användas i Svenska kyrkan,
4. anta utskottets förslag till ändringar i kyrkomötets beslut om användning i Svenska kyrkan av kyrkliga böcker på finska och lulesamiska (SvKB 2002:2), bilaga 1. Svenska kyrkans bestämmelser (SvKB 2019:14 och 15) har utfärdats och trädde i kraft på pingstdagen, den 31 maj 2020.

**Kyrkomötets skrivelse 2019:17 med
gudstjänstutskottets betänkande 2019:6 Tematiskt kyrkomöte 2019 –
Undervisning
(KS 2020-0071)**

Kyrkomötet har den 20 november 2019 med anledning av beslutspunkt 3 i kyrkostyrelsens skrivelse 2019:5 beslutat att uppdra till kyrkostyrelsen att i sitt framtida strategiska arbete beakta det gudstjänstutskottet anfört beträffande undervisning.

En sammanställning med en samlad analys av utskottens resonemang har upprättats inom kyrkokansliet. Sammanställningen redovisas i *bilagan*. Kyrkostyrelsen har behandlat sammanställningen under våren 2020 och konstaterat att kyrkomötets resonemang om undervisning är långsiktigt, visionärt och riktar sig till hela kyrkan. Vad gäller uppdraget till kyrkostyrelsen bedöms det i huvudsak tas omhand inom ramen för genomförandet av planerad verksamhet såsom den ytterst beskrivs i skrivelsen Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2021–2023.

Skrivelsen är slutbehandlad.

**Kyrkomötets skrivelse 2019:18 med
organisationsutskottets betänkande 2019:4 Tematiskt kyrkomöte 2019 –
Undervisning
(KS 2020-0072)**

Kyrkomötet har den 20 november 2019 med anledning av beslutspunkt 3 i kyrkostyrelsens skrivelse 2019:5 beslutat att uppdra till kyrkostyrelsen att i sitt framtida strategiska arbete beakta det organisationsutskottet anfört beträffande undervisning.

En sammanställning med en samlad analys av utskottens resonemang har upprättats inom kyrkokansliet. Sammanställningen redovisas i *bilagan*. Kyrkostyrelsen har behandlat sammanställningen under våren 2020 och konstaterat att kyrkomötets resonemang om undervisning är långsiktigt, visionärt och riktar sig till hela kyrkan. Vad gäller uppdraget till kyrkostyrelsen bedöms det i huvudsak tas omhand inom ramen för genomförandet av planerad verksamhet såsom den ytterst beskrivs i skrivelsen Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2021–2023.

Skrivelsen är slutbehandlad.

**Kyrkomötets skrivelse 2019:19 med
tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande 2019:3 Tematiskt kyrkomöte 2019
– Undervisning
(KS 2020-0073)**

Kyrkomötet har den 20 november 2019 med anledning av beslutspunkt 3 i kyrkostyrelsens skrivelse 2019:5 beslutat att uppdra till kyrkostyrelsen att i sitt framtida strategiska arbete beakta det tillsyns- och uppdragsutskottet anfört beträffande undervisning.

En sammanställning med en samlad analys av utskottens resonemang har upprättats inom kyrkokansliet. Sammanställningen redovisas i *bilagan*. Kyrkostyrelsen har behandlat sammanställningen under våren 2020 och konstaterat att kyrkomötets resonemang om undervisning är långsiktigt, visionärt och riktar sig till hela kyrkan. Vad gäller uppdraget till kyrkostyrelsen bedöms det i huvudsak tas omhand inom ramen för genomförandet av planerad verksamhet såsom den ytterst beskrivs i skrivelsen Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2021–2023.

Skrivelsen är slutbehandlad.

**Kyrkomötets skrivelse 2019:20 med
ekonomiutskottets betänkande 2019:4 Tematiskt kyrkomöte 2019 –
Undervisning
(KS 2020-0074)**

Kyrkomötet har den 20 november 2019 med anledning av beslutspunkt 3 i kyrkostyrelsens skrivelse 2019:5 beslutat att uppdra till kyrkostyrelsen att i sitt framtida strategiska arbete beakta det ekonomiutskottet anfört beträffande undervisning.

En sammanställning med en samlad analys av utskottens resonemang har upprättats inom kyrkokansliet. Sammanställningen redovisas i *bilagan*. Kyrkostyrelsen har behandlat sammanställningen under våren 2020 och konstaterat att kyrkomötets resonemang om undervisning är långsiktigt, visionärt och riktar sig till hela kyrkan. Vad gäller uppdraget till kyrkostyrelsen bedöms det i huvudsak tas omhand inom ramen för genomförandet av planerad verksamhet såsom den ytterst beskrivs i skrivelsen Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2021–2023.

Skrivelsen är slutbehandlad.

**Kyrkomötets skrivelse 2019:21 med
ekumenikutskottets betänkande 2019:3 Tematiskt kyrkomöte 2019 –
Undervisning
(KS 2020-0075)**

Kyrkomötet har den 20 november 2019 med anledning av beslutspunkt 3 i kyrkostyrelsens skrivelse 2019:5 beslutat att uppdra till kyrkostyrelsen att i sitt framtida strategiska arbete beakta det ekumenikutskottet anfört beträffande undervisning.

En sammanställning med en samlad analys av utskottens resonemang har upprättats inom kyrkokansliet. Sammanställningen redovisas i *bilagan*. Kyrkostyrelsen har behandlat sammanställningen under våren 2020 och konstaterat att kyrkomötets resonemang om undervisning är långsiktigt, visionärt och riktar sig till hela kyrkan. Vad gäller uppdraget till kyrkostyrelsen bedöms det i huvudsak tas omhand inom ramen för genomförandet av planerad verksamhet såsom den ytterst

beskrivs i skrivelsen Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2021–2023.

Skrivelsen är slutbehandlad.

**Kyrkomötets skrivelse 2019:22 med
samhälls- och kulturutskottets betänkande 2019:8 Tematiskt kyrkomöte 2019 –
Undervisning
(KS 2020-0076)**

Kyrkomötet har den 20 november 2019 med anledning av beslutspunkt 3 i kyrkostyrelsens skrivelse 2019:5 beslutat att uppdra till kyrkostyrelsen att i sitt framtida strategiska arbete beakta det samhälls- och kulturutskottet anfört beträffande undervisning.

En sammanställning med en samlad analys av utskottens resonemang har upprättats inom kyrkokansliet. Sammanställningen redovisas i *bilagan*. Kyrkostyrelsen har behandlat sammanställningen under våren 2020 och konstaterat att kyrkomötets resonemang om undervisning är långsiktigt, visionärt och riktar sig till hela kyrkan. Vad gäller uppdraget till kyrkostyrelsen bedöms det i huvudsak tas omhand inom ramen för genomförandet av planerad verksamhet såsom den ytterst beskrivs i skrivelsen Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2021–2023.

Skrivelsen är slutbehandlad.

**Kyrkomötets skrivelse 2019:23 med
förvaltareutskottets betänkande 2019:1 Tematiskt kyrkomöte 2019 –
Undervisning
(KS 2020-0077)**

Kyrkomötet har den 20 november 2019 med anledning av beslutspunkt 3 i kyrkostyrelsens skrivelse 2019:5 beslutat att uppdra till kyrkostyrelsen att i sitt framtida strategiska arbete beakta det förvaltareutskottet anfört beträffande undervisning.

En sammanställning med en samlad analys av utskottens resonemang har upprättats inom kyrkokansliet. Sammanställningen redovisas i *bilagan*. Kyrkostyrelsen har behandlat sammanställningen under våren 2020 och konstaterat att kyrkomötets resonemang om undervisning är långsiktigt, visionärt och riktar sig till hela kyrkan. Vad gäller uppdraget till kyrkostyrelsen bedöms det i huvudsak tas omhand inom ramen för genomförandet av planerad verksamhet såsom den ytterst beskrivs i skrivelsen Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2021–2023.

Skrivelsen är slutbehandlad.

**Kyrkomötets skrivelse 2019:24 med
kyrkolivsutskottets betänkande 2019:8 Tematiskt kyrkomöte 2019 –
Undervisning
(KS 2020-0078)**

Kyrkomötet har den 20 november 2019 beslutat

- att med anledning av kyrkostyrelsens förslag i KsSkr 2019:5, punkt 1, göra ett uttalande enligt förslag som redovisas i betänkandet,
- att bifalla kyrkostyrelsens förslag i KsSkr 2019:5, punkt 2, att uppdra till kyrkostyrelsen att i samverkan med stift och församlingar kraftsamla kring undervisning,
- att med anledning av kyrkostyrelsens skrivelse 2019:5, punkt 3, uppdra till kyrkostyrelsen att i sitt framtida strategiska arbete beakta det kyrkolivsutskottet anfört beträffande undervisning.

Skrivelsen är i fråga om första att-satsen lagd till handlingarna. Uppdraget enligt andra att-satsen tas omhand inom ramen för det pågående programmet för lärande och undervisning. Såvitt avser tredje att-satsen har en sammanställning med en samlad analys av utskottens resonemang upprättats inom kyrkokansliet. Sammanställningen redovisas i *bilagan*. Kyrkostyrelsen har behandlat sammanställningen under våren 2020 och konstaterat att kyrkomötets resonemang om undervisning är långsiktigt, visionärt och riktar sig till hela kyrkan. Vad gäller uppdraget till kyrkostyrelsen bedöms det i huvudsak tas omhand inom ramen för genomförandet av planerad verksamhet såsom den ytterst beskrivs i skrivelsen Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2021–2023.

Skrivelsen är slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2019:25 med kyrkolivsutskottets betänkande 2019:1 Läroplan för Svenska kyrkan (KS 2020-0079)

Kyrkomötet har den 20 november 2019 i enlighet med kyrkolivsutskottets betänkande Kl 2019:1 beslutat att med anledning av motionerna 2019:1 av Lars-Ivar Ericson och 2019:16 av Kent Karlsson och Lena Arman uppdra till kyrkostyrelsen att utarbeta förslag till innehåll som stöd för församlingarnas undervisning för alla åldrar.

Ärendet bereds inom kyrkokansliet och programmet för lärande och undervisning. I arbetet beaktas andra processer med betydelse för ärendet, inte minst det kommande biskopsbrevet om undervisning. Arbetet med frågan om innehållsligt stöd till församlingarnas undervisning sker inom programmets olika linjer. I linje 1 (stöd till församlingar) handlar det om att identifiera och tillgängliggöra befintligt material, vilket sker i den digitala resursbank som är under utarbetande. Inom ramen för arbetet med linje 2 (undervisning på digitala arenor) tas fram nya texter och annat material om kristen tro som publiceras på Svenska kyrkans webb. Detta material kommer också att kunna användas för att ta fram e-utbildningar. Linje 1 relaterar också direkt till programmets linje 3 (kyrkans medverkan i det offentliga), som sammanställer ett stöd för församlingarnas arbete tillsammans med skolan i dess olika stadier. Slutrapporteras till kyrkomötet 2022.

Skrivelsen är inte slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2019:26 med kyrkolivsutskottets betänkande 2019:5 Utbildning och stöd för ledare i undervisning (KS 2020-0080)

Kyrkomötet har den 20 november 2019 i enlighet med kyrkolivsutskottets betänkande Kl 2019:5 beslutat att bifalla motion 2019:22 av Anders Brunnstedt m.fl. att uppdra till kyrkostyrelsen att undersöka och analysera samt ta fram förslag om hur man tillsammans med stiftens kan stödja församlingar och pastorat i att ge lekmän en större del av ansvaret för att leda undervisning för olika målgrupper.

Ärendet bereds inom kyrkokansliet och programmet för lärande och undervisning. Det är stiftens som har ett uppdrag i fråga om församlingarnas fortbildning. Frågan behöver därför tas vidare i nära samarbete med stiftens och de processer som pågår i deras respektive sammanhang. I ärendet behöver en diskussion föras med Svenska kyrkans utbildningsinstitut. Frågan behöver också behandlas i biskopsmötet. Slutrapporteras till kyrkomötet 2021.

Skrivelsen är inte slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2019:27 med kyrkolivsutskottets betänkande 2019:6 Låt oss lära på fler sätt (KS 2020-0081)

Kyrkomötet har den 20 november 2019 i enlighet med kyrkolivsutskottets betänkande Kl 2019:6 beslutat dels att bifalla motion 2019:9, punkt 1, av Elise Solberg m.fl. att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda hur ett inspirations- och kunskapsstöd på nationell nivå i frågor gällande tillgängligt lärande skulle kunna se ut, dels att bifalla samma motion, punkt 2, att uppdra till kyrkostyrelsen att verkställa den typ av nationellt inspirations- och kunskapsstöd för tillgängligt lärande, som den efter utredning finner lämpligast.

Ärendet bereds inom kyrkokansliet och programmet för lärande och undervisning. Frågan rör också diakoni och social hållbarhet. Uppmärksamhet läggs vid den kunskap om tillgänglighetsfrågor som finns inom Svenska kyrkan, funktionsrättsorganisationer och samhällets offentliga institutioner. Slutrapporteras till kyrkomötet 2022.

Skrivelsen är inte slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2019:28 med förvaltarskapsutskottets betänkande 2019:2 Studera klimatfrågor och naturens rättigheter (KS 2020-0082)

Kyrkomötet har den 20 november 2019 i enlighet med förvaltarskapsutskottets betänkande F 2019:2 beslutat att bifalla motion 2019:5 av Anna Karin Hammar och Eva Nordung Byström att uppdra till kyrkostyrelsen att i programmet för lärande och undervisning lägga särskild vikt vid att studera klimatfrågor och naturens rättigheter med utgångspunkt i bland annat urfolkens deklaration om moder jords och naturens rättigheter, påven Franciskus encyklika om jorden som vårt gemensamma hem och biskoparnas klimatbrev.

Ärendet bereds genom att en teologisk analys och reflektion utförs inom ramen för teologiska kommitténs arbete. Resultatet tas vidare i programmet för lärande och undervisning. Kyrkokansliets kompetens i klimat- och hållbarhetsfrågor kopplar också in i arbetet. Slutrapporteras till kyrkomötet 2022.

Skrivelsen är inte slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2019:29 med förvaltarskapsutskottets betänkande 2019:5 Kristen värdegrund med undervisning och lärande för en hållbar framtid (KS 2020-0083)

Kyrkomötet har den 20 november 2019 i enlighet med förvaltarskapsutskottets betänkande F 2019:5 beslutat att med anledning av motion 2019:11 av Gunilla Franzén m.fl. uppdra till kyrkostyrelsen att förmedla ett exempel med en kristen värdegrund i nutidens format utifrån Agenda 2030 till stift och församlingar som en del av den gemensamma satsningen på undervisning och lärande.

Ärendet bereds inom kyrkokansliet. Ett exempel/samtalsmaterial utformas och tas in i arbetet med programmet för lärande och undervisning. Slutrapporteras till kyrkomötet 2021.

Skrivelsen är inte slutbehandlad.

**Kyrkomötets skrivelse 2019:30 med
ekonomiutskottets betänkande 2019:1 Verksamhet och ekonomi för Svenska
kyrkans nationella nivå 2020–2022
(KS 2020-0084)**

Kyrkomötet har den 20 november 2019 med anledning av ekonomiutskottets betänkande E 2019:1 beslutat att

1. fastställa inriktning för verksamheten på nationell nivå,
2. fastställa kostnadsram för 2020 till 3 155 miljoner kronor, varvid kostnadsramen för utlandskyrkans personal ska vara 74 miljoner kronor,
3. medge planeringsram för 2021 till 3 151 miljoner kronor, varvid planeringsram för utlandskyrkans personal ska vara 75 miljoner kronor,
4. medge planeringsram för 2022 till 3 059 miljoner kronor,
5. med anledning av motion 2019:38 av Anette Nordgren m.fl. och 2019:44 av Hans-Olof Andrén utöver kostnadsram bevilja 6 miljoner kronor att stå till kyrkostyrelsens förfogande för arbete med verksamhet och verksamhetsplanering (inklusive kriterier) inom utlandskyrkan att användas 2020,
6. med anledning av motion 2019:38 av Anette Nordgren m.fl. och 2019:44 av Hans-Olof Andrén utöver planeringsram bevilja 6 miljoner kronor att stå till kyrkostyrelsens förfogande för arbete med verksamhet och verksamhetsplanering (inklusive kriterier) inom utlandskyrkan att användas 2021,
7. utöver kostnadsram bevilja 25 miljoner kronor att stå till kyrkostyrelsens förfogande för arbetet med flyktingar och asylsökande att användas 2020,
8. utöver kostnadsram bevilja 2 miljoner kronor att stå till kyrkostyrelsens förfogande för säkerställande av medel till verksamhetskostnader inom programmet Social hållbarhet fokus Tillit och demokrati 2020–2023 att användas 2020,
9. utöver planeringsram bevilja 2 miljoner kronor att stå till kyrkostyrelsens förfogande för säkerställande av medel till verksamhetskostnader inom programmet Social hållbarhet fokus Tillit och demokrati 2020–2023 att användas 2021,
10. utöver planeringsram bevilja 2 miljoner kronor att stå till kyrkostyrelsens förfogande för säkerställande av medel till verksamhetskostnader inom programmet Social hållbarhet fokus Tillit och demokrati 2020–2023 att användas 2022.

Kyrkostyrelsens budget för 2020 har beslutats i enlighet med kyrkomötets beslut. Skrivelsen har i övrigt lagts till handlingarna och är slutbehandlad.

2.2 Skrivelser från kyrkomötet 2018

**Kyrkomötets skrivelse 2018:3 med
gudstjänstutskottets betänkande 2018:1 Kyrkohandboksfrågor
(KS 2018-1381)**

Kyrkomötet har den 20 november 2018 i enlighet med gudstjänstutskottets förslag i betänkande G 2018:1 beslutat att med anledning av motion 2018:65 av Torvald Johansson m.fl. uppdra till kyrkostyrelsen att till nästa kyrkomöte återkomma med förtydligande i enlighet med 2017 års kyrkomötesbeslut att bifalla det av Torvald Johansson under överläggningen framlagda förslaget i frågan om fortsatt arbete med kyrkohandbokens musik.

Ärendet har beretts inom kyrkokansliet. Behovet av förtydligande av 2017 års kyrkomötesbeslut har identifierats och diskuterats bland annat i kyrkostyrelsens musikråd. Kyrkomötesuppdraget att arbeta vidare med kompletterande musik bereds av kyrkostyrelsens musikråd som i juni 2019 föreslog kyrkostyrelsen att besluta att tillsätta Musikrådets särskilda kommitté för kompletterande musik till Kyrkohandbok

för Svenska kyrkan del I. Uppdraget för denna särskilda kommitté omfattar gudstjänstmusik A–C. Serierna D och E omfattas inte av uppdraget. I uppdraget ingår även att ta i beaktande frågor kring upphovsrätter. Bestämmelsen 18 kap. 6 a § kyrkoordningen tillåter kompletterande gudstjänstmusik för samtliga serier A–E. Den är alltså så vid att det är möjligt att komplettera musikkommitténs arbete med fler serier ur Kyrkohandbok för svenska kyrkan del I. Frågan om upphovsrätter är mycket viktig i arbetet med Svenska kyrkans gudstjänstböcker och annat material som används i Svenska kyrkans verksamhet. Frågan kommer att hanteras löpande i arbetet med kompletterande musik till kyrkohandboken. Inför tillgängliggörande och mångfaldigande av ny musik, oavsett serie, måste det göras en genomgång av upphovsrättsliga frågor. Sett till upphovsrättsfrågornas komplexitet är det vanskligt att utreda upphovsrättsfrågorna som en generell fråga. Varje förslag till tillgängliggörande eller mångfaldigande av texterna måste i stället utredas från fall till fall. Under utredningen har alltså det konstaterats att det finns en viss diskrepans mellan de två beslut som är tagna vid kyrkomötet 2017 som rör kyrkohandboken. Trots denna diskrepans har kyrkostyrelsen bedömt att nya beslut inte behöver tas i frågan.

Skrivelsen är slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2018:4 med gudstjänstutskottets betänkande 2018:5 Ny psalmbok (KS 2018-1384)

Kyrkomötet har den 20 november 2018 i enlighet med gudstjänstutskottets förslag i betänkande G 2018:5 beslutat att med anledning av motion 2018:50 av Hans-Olof Andrén m.fl. uppdra till kyrkostyrelsen att inhämta synpunkter från kyrkomötet på sitt förslag till direktiv, tidsplan och andra ramar för arbetet med en revision av Den svenska psalmboken innan det inleds.

Ärendet bereds tillsammans med KmSkr 2016:9 Psalmboken och KmSkr 2019:13 Svenskkyrklig sångsamling. I ärendet om KmSkr 2016:9 framgår hur beredningen är tänkt fram till kyrkomötet 2021. Tidpunkten för slutrapporteringen till kyrkomötet har ändrats till 2021.

Skrivelsen är inte slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2018:5 med samhälls- och kulturutskottets betänkande 2018:10 Flygplatskyrkans framtid (KS 2018-1385)

Kyrkomötet har den 20 november 2018 i enlighet med samhälls- och kulturutskottets förslag i betänkande SK 2018:10 beslutat att bifalla motion 2018:67 av Marie Rydén Davoust m.fl. att uppdra till kyrkostyrelsen att genomlyska skilda organisatoriska och ekonomiska möjligheter i syfte att säkerställa Svenska kyrkans fortsatta verksamhet på Sveriges största flygplatser.

Ärendet bereds tillsammans med uppdraget enligt KmSkr 2019:2 om att genomföra en översyn av och ta fram förslag på hur institutionssjälavården, där verksamhet och ansvar vilar på pastorat/församlingar, ska finansieras, med hänsyn till stiftens respektive nationella nivåns roll och uppgift och i förhållande till utjämnings-/bidragssystem. Flygplatskyrkans förutsättningar och verksamhet har mycket gemensamt med andra verksamheter där kyrkan är närvarande på någon annans arena, det vill säga verksamheter som ofta benämns som "institutionssjälavård" och som kännetecknas av att en stor del av de människor som kyrkan möter (på sjukhuset, kriminalvårdsanstalten, högskolans campus eller i Migrationsverkets förvar) kommer från ett upptagningsområde som är större än den egna församlingen eller stiftet. Ärendet bereds därför utifrån ett

principiellt perspektiv genom att ge en helhetsbild över alla olika verksamheter som i likhet med flygplatskyrkan bedrivs i stiftens och ligger inom stiftens territoriella ansvarsområde. Stiftsbidragets syfte och användning för stiftens verksamhet och främjande samt till ekonomiska anslag beskrivs, med eventuella omfördelningseffekter. Ärendets slutrapportering har senarelagts och sker till kyrkomötet 2022 som del av uppdraget enligt KmSkr 2019:2 om att genomföra en översyn av de ekonomiska förutsättningarna för institutionssjälavårdsuppdragen och liknande uppdrag.

Skrivelsen är inte slutbehandlad.

**Kyrkomötets skrivelse 2018:6 med
samhälls- och kulturutskottets betänkande 2018:11 Rutiner vid näthat
(KS 2018-1393)**

Kyrkomötet har den 20 november 2018 i enlighet med samhälls- och kulturutskottets förslag i betänkande SK 2018:11 beslutat att med anledning av motion 2018:68 av Linda Sjöo m.fl. uppdra till kyrkostyrelsen att kartlägga hur församlingar arbetar med rutiner och stöd för förtroendevalda och ideella företrädare som utsatts för hot.

Ärendet har beretts genom insamlande av information via Kyrkbussen – en årlig inomkyrklig enkätundersökning som riktar sig till kyrkoherdar, medarbetare, förtroendevalda och frivilliga inom Svenska kyrkan. I enkätundersökningen angav endast ett par procent av ordförande för kyrkoråd eller församlingsråd att hot eller trakasserier på nätet mot ideella och förtroendevalda har förekommit under det senaste året. Samtidigt visar svaren att okunskapen inom området är stor. Det gäller till exempel frågan om rutiner för att ge stöd, där nästan hälften svarade att de inte vet om detta finns på deras arbetsplats. Kyrkostyrelsen behandlade denna kartläggning under våren 2020 och konstaterade att församlingarna har ett återstående arbete i fråga om att säkerställa att det finns kända rutiner för att hantera hot och trakasserier. Kyrkostyrelsen noterade dock att det på intranätets nationella sidor finns material som församlingarna kan använda till vägledning för sitt fortsatta arbete med att hantera situationer där förtroendevalda och medarbetare utsatts för hot och trakasserier.

Skrivelsen är slutbehandlad.

**Kyrkomötets skrivelse 2018:7 med
samhälls- och kulturutskottets betänkande 2018:14 Svenska kyrkans arbete för
att förhindra suicid
(KS 2018-1386)**

Kyrkomötet har den 20 november 2018 i enlighet med samhälls- och kulturutskottets förslag i betänkande SK 2018:14 beslutat att med anledning av motion 2018:81 av Margareta Andersson uppdra till kyrkostyrelsen att göra en uppföljning av rapporten Svenska kyrkans arbete med suicidprevention i Sverige, 2008 samt att i uppföljningen även belysa den ökade psykiska ohälsan.

Under 2019 har en uppföljning gjorts av rapporten Svenska kyrkans arbete med suicidprevention i Sverige, inklusive belysning av aktuell kunskap om psykisk ohälsa i Sverige. Uppföljningen har gjorts inom kyrkokansliet och kartläggningen baseras främst på intervjuer av stiftsdiakoner. Följande fokusområden har undersökts: Suicidprevention och prioritering, koppling till övrig själavård, samordning och handläggningsstrategier, samverkan med andra aktörer, suicidprevention bland barn och unga, samt stöd från Svenska kyrkans nationella prevention.

Skrivelsen är slutbehandlad.

**Kyrkomötets skrivelse 2018:9 med
tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande 2018:6 Bank-id som identifikation
vid in- och utträde
(KS 2018-1370)**

Kyrkomötet har den 20 november 2018 i enlighet med tillsyns- och uppdragsutskottets förslag i betänkande TU 2018:6 beslutat att med anledning av motion 2018:27 av Johan Blix m.fl. uppdra till kyrkostyrelsen att utreda förutsättningarna för att i Svenska kyrkan godta elektronisk identifiering som alternativ till identifiering genom egenhändigt undertecknande av handlingar och i det sammanhanget också pröva behovet av ändringar i kyrkoordningen.

Ärendet har handlagts inom kyrkokansliet. Av en under våren 2020 upprättad promemoria framgår vilka bestämmelser som berörs. Dessa gäller bland annat registrering av gruppbezeichnung, begäran om beslutsprövning respektive överklagande av beslut och utträde ur Svenska kyrkan. När det gäller möjligheten att utträda ur Svenska kyrkan med Bank-id aktualiseras frågor om vad medlemskap i kyrkan innebär. Religionsfriheten är central och värnas av Svenska kyrkan, även då den betyder att människor lämnar den. Samtidigt skiljer sig medlemskap i kyrkan från många andra typer av medlemskap. I ett teologiskt perspektiv är den som tillhör kyrkan en lem i Kristi kropp (1 Korinthierbrevet 12:12-27), det vill säga en medlem i ordets djupaste bemärkelse. Detta får betydelse för hur Svenska kyrkan ser på sina medlemmar och hur det bör ta sig uttryck i praxis när det gäller utträde. Relationen mellan medlemmen och Svenska kyrkan finns i församlingen, som är kyrkans primära enhet och det lokala pastorala området. Det är därför rimligt att den som lämnar Svenska kyrkan gör det efter en kontakt med församlingens kyrkoherde. Även om gällande bestämmelser innebär att personlig kontakt inte är nödvändig, uttrycker ändå den konkreta handlingen att själv skriva under en blankett som sänds till församlingen något av relationens karaktär på ett helt annat sätt än den som användningen av elektronisk underskrift kan göra. Härutöver konstateras i promemorian att det finns svårösta tekniska såväl som juridiska och ekonomiska frågor som skulle behöva adresseras om elektronisk legitimation skulle införas som alternativ till egenhändigt undertecknande. Som exempel nämns i promemorian att registrering av gruppbezeichnung kräver 300 egenhändiga undertecknanden kopplade till en och samma ansökan, något som är komplicerat att lösa tekniskt. Mot bakgrund av promemorian har kyrkostyrelsen bedömt att det inte finns skäl att i Svenska kyrkan godta elektronisk identifiering som alternativ till identifiering genom egenhändigt undertecknande av handlingar och att sådana funktioner därför inte bör utvecklas.

Skrivelsen är slutbehandlad.

**Kyrkomötets skrivelse 2018:10 med
tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande 2018:8 Sekretessvarning i Kbok
(KS 2018-1371)**

Kyrkomötet har den 20 november 2018 i enlighet med tillsyns- och uppdragsutskottets förslag i betänkande TU 2018:8 beslutat att med anledning av motion 2018:42 av Johan Blix m.fl. uppdra till kyrkostyrelsen att pröva möjligheterna att i kyrkobokföringssystemet ha funktioner för att kunna påkalla noggrann sekretessprövning vid fråga om utlämnande av uppgifter om bland annat dop och kyrkotillhörighet.

En utredning har gjorts inom kyrkokansliet. Av utredningen framgår att en utveckling av funktioner för sekretessprövning i kyrkobokföringssystemet innebär att ett flertal frågeställningar av såväl rättslig som praktisk natur behöver beaktas och lösas innan en teknisk utveckling av kyrkobokföringssystemet kan vara aktuell. Det

handlar till exempel om att utforma ett administrativt förfarande avseende hur en sekretessvarning ska initieras, beslutas och i förekommande fall avslutas, att avgöra i vilka situationer sekretessvarningen ska spridas till angränsande system som exempelvis Kyrksam och kollekt- och betalsystemet samt att säkerställa att funktionaliteten med sekretessvarning, liksom det administrativa förfarandet, uppfyller kraven enligt EU:s dataskyddsförordning. Dataskyddsaspekterna bedöms medföra att den registrerade skulle behöva samtycka till behandlingen av sekretessvarningen. Vidare bedöms att det administrativa förfarandet, av rättssäkerhetsskäl, skulle behöva regleras i kyrkostyrelsens beslut (SvKB 2009:9) med närmare bestämmelser om kyrkobokföring i Svenska kyrkan. Slutligen framgår att funktionaliteten med sekretessvarning inte skulle behöva omfatta kyrkostyrelsens särskilda register över personer som saknar svenskt personnummer, eftersom detta register redan idag förs och hanteras utifrån särskilt högt ställda integritetskrav. Kostnaden för enbart den tekniska utvecklingen beräknas till åtminstone 200 000 kronor. Mot bakgrund av utredningen har kyrkostyrelsen bedömt att funktionerna inte kan anses ha sådan betydelse för hanteringen av begäran om utlämnande att de samlade kostnaderna är motiverade. Kyrkostyrelsens prövning har därför lett till slutsatsen att funktioner för sekretessprövning i kyrkobokföringssystemet inte bör utvecklas.

Skrivelsen är slutbehandlad.

**Kyrkomötets skrivelse 2018:13 med
förvaltarskapsutskottets betänkande 2018:1 Sammanhållet klimatarbete
(KS 2018-1387)**

Kyrkomötet har den 21 november 2018 i enlighet med förvaltarskapsutskottets förslag i betänkande F 2018:1 beslutat att bifalla motion 2018:55 av Jesper Eneroth att uppdra till kyrkostyrelsen att undersöka och i enlighet med motionens förslag arbeta fram former för framtagande av ett nationellt täckande program för klimatstrategi, så att arbetet ska kunna genomföras i samtliga stift.

Uppdraget har tolkats som att det innefattar att arbeta fram formerna för ett klimatprogram. Ärendet har beretts i samverkan med stiftens genom förstudie och dialog om hur ett gemensamt strategiskt klimatarbete kan organiseras, målsättas och genomföras. I enlighet med förslag i skrivelsen Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2020–2022 (KsSkr 2019:1) har kyrkomötet 2019 beslutat om resursförstärkning till stiftens i syfte att möjliggöra ett ökande främjandearbete på området. Kyrkostyrelsen har i december 2019 fastställt Svenska kyrkans färdplan för klimatet och beslutat att 11 av de 25 miljoner kronor per år, som kyrkomötet har anslagit till klimatsatsningen, ska fördelas lika mellan stiftens och används till personella resurser för att stärka främjandearbetet på klimatområdet. Kyrkostyrelsen har i februari 2020 fastställt kriterier för fördelning av de återstående 14 miljoner kronorna och en delegationsordning för löpande fördelningsbeslut.

Skrivelsen är slutbehandlad.

**Kyrkomötets skrivelse 2018:14 med
förvaltarskapsutskottets betänkande 2018:2 Flexibla förutsättningar för
användning av kyrkorummet
(KS 2018-1391)**

Kyrkomötet har den 21 november 2018 i enlighet med förvaltarskapsutskottets förslag i betänkande F 2018:2 beslutat att bifalla motion 2018:93, punkt 1 av Karin Nodin att uppdra till kyrkostyrelsen att i överläggningar med Riksantikvarieämbetet och länsstyrelserna påtala behovet av flexibel användning av kyrkorummen så att de kan brukas och utvecklas.

I enlighet med samma betänkande har kyrkomötet också beslutat att med anledning av motion 2018:93, punkt 2 uppdra till kyrkostyrelsen att se över och förtydliga förutsättningarna för kyrkounderhållsbidrag så att möjligheten till flexibel användning av kyrkorummen inkluderas.

Ärendets första del har utförts via de etablerade samrådskanalerna mellan Svenska kyrkan (nationella nivån och stiftet) och kulturmiljövårdens myndigheter. Den andra delen har beretts inom kyrkokansliet. En slutrapport har behandlats av kyrkostyrelsen under våren 2020. Av slutrapporten framgår de aktiviteter och resultat som avser uppdragets första del. Att påtala behovet och fördelarna med flexibla kyrkorum för Riksantikvarieämbetet och länsstyrelserna är del av ett större, pågående påverkansarbete. I regeringsskrivelsen Det kyrkliga kulturarvet (Skr. 2018/19:122 s. 32) utläses ett tydligt gehör för Svenska kyrkans arbete och sätt att se på kulturarvet. Här menar regeringen att: "... en ny eller utvecklad användning av kyrkorummen inom Svenska kyrkans ram gynnar fortsatt bevarande av och tillgänglighet till det kyrkliga kulturarvet och bör understödjas av det offentliga kulturarvsarbetet i den mån det är förenligt med kulturmiljölagsstiftningen." Inom ramen för uppdraget har kyrkokansliet tillsammans med stiftet hållit ett samrådsmöte med workshop om flexibla kyrkorum, vid vilket kulturmiljövårdens myndigheter deltog. Exempel från stiftet på genomförda lösningar har i maj 2020 gjorts tillgängliga via en webbutställning. I uppdragets andra del har en analys skett av bakgrund, syfte och befintliga villkor/riktlinjer för kyrkounderhållsbidrag och kyrkoantikvarisk ersättning. I slutrapporten redovisas förslag för en preciserad tillämpning inom gällande bestämmelser avseende skadeförebyggande åtgärder och tillgänglighetsanpassningar. Kyrkostyrelsen har beslutat att rapportens förslag ska övervägas vid kommande översyner av villkoren för fördelning och användning av kyrkounderhållsbidraget.

Skrivelsen är slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2018:15 med förvaltarekapsutskottets betänkande 2018:3 Domkyrkornas ställning i Svenska kyrkan (KS 2018-1375)

Kyrkomötet har den 21 november 2018 i enlighet med förvaltarekapsutskottets förslag i betänkande F 2018:3 beslutat att bifalla motion 2018:61 av Johan Dalman m.fl. att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda och föreslå förändringar av domkyrkornas organisatoriska ställning och förutsättningar i Svenska kyrkan, för att bättre stödja och ta till vara domkyrkornas unika identitet och uppdrag.

Ärendet berör hela Svenska kyrkan på samtliga tre nivåer och innefattar såväl ekonomiska och organisatoriska frågor som läro- och kyrkosynsfrågor. Mot den bakgrunden har kyrkostyrelsen i december 2019 tillsatt en särskild utredningsgrupp och fastställt direktiv för utredningen. Enligt direktiven ska utredningen lämna sitt betänkande till kyrkostyrelsen senast den 15 oktober 2021 varefter remittering kan ske under slutet av 2021. Slutrapporteras till kyrkomötet tidigast 2022.

Skrivelsen är inte slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2018:16 med kyrkolivsutskottets betänkande 2018:6 Uppföljning av #metoo och #vardeljus (KS 2018-1388)

Kyrkomötet har den 21 november 2018 i enlighet med kyrkolivsutskottets förslag i betänkande KI 2018:6 beslutat att med anledning av motion 2018:88 av Sandra Ryström Signarsdotter uppdra till kyrkostyrelsen att se över vilka åtgärder som kan vidtas

nationellt för att förebygga sexuella övergrepp och trakasserier samt att med särskilt fokus på ålders- och könsmaktsordning synliggöra och vidareutveckla det goda arbete som redan pågår.

Ärendet har beretts inom kyrkokansliet. En promemoria har tagits fram med förslag till ytterligare åtgärder som kan vidtas för att förebygga sexuella övergrepp och trakasserier i Svenska kyrkans sammanhang. Promemorian har publicerats på Svenska kyrkans webbplats och på intranätet. Vid utarbetandet av promemorian har hänsyn tagits till de rekommendationer som togs fram i samband med konferensen När gränser överskrids, som i december 2018 summerade 20 års arbete med dessa frågor. Vidare har beaktats den under 2018 reviderade skriften *Ekumeniska riktlinjer vid sexuella övergrepp* från Sveriges kristna råd. Kyrkostyrelsen behandlade promemorian under våren 2020 och fann att den kan läggas till grund för en slutrapportering av ärendet. Kyrkostyrelsen avser dock att fortsätta ett arbete i fråga om de åtgärder som föreslås i promemorian.

Skrivelsen är slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2018:17 med kyrkolivsutskottets betänkande 2018:7 Tillgängligheten i lokaler och verksamheter (KS 2018-1392)

Kyrkomötet har den 21 november 2018 i enlighet med kyrkolivsutskottets förslag i betänkande K1 2018:7 beslutat att bifalla motion 2018:31, punkt 2 av Hanna Unger m.fl. att uppdra till kyrkostyrelsen att se över möjligheten att utveckla tillgänglighetsfunktionen i *Kyrkguiden*.

I enlighet med samma betänkande har kyrkomötet också beslutat att med anledning av motion 2018:31, punkt 1 uppdra till kyrkostyrelsen att implementera policydokumenten *En kyrka för alla* och *Gåvan att finnas till*.

Ärendet har beretts inom kyrkokansliet. En rapport över arbetet har upprättats under våren 2020. Av rapporten framgår att de olika insatser som sker i handlingsplansarbetet efter det tidigare slutrapporterade kyrkomötesuppdraget Funktionsvariationer (KmSkr 2016:26, se KsSkr 2019:3) innebär en förstärkt implementering av policydokumenten *En kyrka för alla* och *Gåvan att finnas till* i stift och församlingar. Vidare redovisas för planerad kvalitetssäkring och utveckling av tillgänglighetsinformationen i *Kyrkguiden*. Mot bakgrund av den rapporten bedömer kyrkostyrelsen att uppdraget kan slutredovisas till kyrkomötet.

Skrivelsen är slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2018:20 med organisationsutskottets betänkande 2018:4 Församlingens grundläggande uppgift (KS 2018-1380)

Kyrkomötet har den 21 november 2018 i enlighet med organisationsutskottets förslag i betänkande O 2018:4 beslutat att med anledning av motionerna 2018:6 av Anders Åkerlund m.fl. och 2018:54 av Celina Falk m.fl. uppdra till kyrkostyrelsen att vidta nödvändiga åtgärder så att Svenska kyrkans verksamhetsindelning och redovisningssystem överensstämmer med kyrkoordningens beskrivning av församlingens grundläggande uppgift som en enda med fyra dimensioner.

Ärendet bereds inom kyrkokansliet och kyrkostyrelsens redovisningsråd. Första steget är att undersöka församlingsinstruktionens ställning och roll genom samråd och intervjuer på nationell och stiftsnivå. Därefter ska exempel på församlingsinstruktioner

och budgetar på lokal nivå granskas. En undersökning ska ske av kopplingen mellan församlingens teologiska reflektion i församlingsinstruktionens beskrivning av vad församlingen vill uppnå kring den grundläggande uppgiftens fyra dimensioner samt budgetens motsvarande uppställning i internredovisningen (verksamhetsindelningen) kring hur och till vilken kostnad detta ska göras. Underlaget kan sedan läggas till grund för en analys av eventuella behov av förändringar i verksamhetsindelningen. Arbetet har senarelagts ett år. Slutrapporteras till kyrkomötet 2021.

Skrivelsen är inte slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2018:21 med organisationsutskottets betänkande 2018:7 Svenska Kyrkans Ungas ställning (KS 2018-1389)

Kyrkomötet har den 21 november 2018 i enlighet med organisationsutskottets förslag i betänkande O 2018:7 beslutat att med anledning av motion 2018:19, punkt 2 av Karin Janfalk m.fl. uppdra till kyrkostyrelsen att i samråd och samverkan med Svenska Kyrkans Unga och stiftet ta fram en strategi för att stödja utvecklingen av ungas demokratiska organisering i Svenska kyrkan.

Ärendet har beretts av kyrkokansliet i samarbete med Svenska Kyrkans Ungas förbundskansli samt genom en workshop med inbjudna stiftsrepresentanter, representerade genom stiftshandläggare och handläggare för Svenska Kyrkans Unga i de olika distrikten. Ett första förslag till strategi behandlades av kyrkostyrelsen under hösten 2019. Efter ytterligare beredning har kyrkostyrelsen under våren 2020 beslutat att anta en strategi för att stödja utvecklingen av ungas demokratiska organisering i Svenska kyrkan. Strategin innehåller ett antal områden som behöver utvecklas i nära samverkan med Svenska Kyrkans Unga och stiftet.

Skrivelsen är slutbehandlad.

2.3 Skrivelser från kyrkomötet 2017

Kyrkomötets skrivelse 2017:2 med kyrkolivsutskottets betänkande 2017:1 Medlemsstrategi (KS 2018-0078)

Kyrkomötet har den 22 november 2017 med anledning av kyrkolivsutskottets betänkande KI 2017:1 beslutat att bifalla motion 2017:117 av Jesper Eneroth och Mattias Kristenson att uppdra till kyrkostyrelsen att initiera ett brett arbete med att utveckla en medlemsutvecklingsstrategi med relevans för Svenska kyrkans samtliga nivåer.

Kyrkostyrelsen har behandlat ärendet om en medlemsutvecklingsstrategi ett flertal gånger under 2018–2020. En förstudie genomfördes under hösten 2019 i samverkan med stift och församlingar. Förstudien identifierar ett antal viktiga avgränsade processer som ska stödja stift och församlingar i arbetet att följa medlemmen genom livet. Hit kan höra inbjudan till dop, konfirmation och kontakt med nyinflyttade samt församlingens tillgänglighet. Förstudien behandlades av kyrkostyrelsen under våren 2020 och ärendets beredning har därefter fortsatt. I skrivelsen Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2021–2023 finns ett förslag om att under 2021 initiera en långsiktig särskild satsning för att stärka församlingarnas förmåga att systematisk följa medlemmen i enlighet med de behov som församlingar och kyrkoherdar efterfrågar. Denna satsning innebär utbildningsinsatser på samtliga nivåer, ett nytt gemensamt digitalt processtöd för församlingarna, förslag på kommunikationsinsatser samt möjlighet att dela goda exempel mellan församlingarna. Ett samlat arbete

från nationella nivån ger möjlighet att säkra aspekter kring juridik, informations-säkerhet och teknik. Ett första steg i satsningen är att några församlingar väljs ut i samarbete med stiftet som pilotförsamlingar. Slutrapporteras till kyrkomötet 2022.

Skrivelsen är inte slutbehandlad.

**Kyrkomötets skrivelse 2017:15 med
ekumenikutskottets betänkande 2017:3 Ekumeniskt möte 1925 och 2025
(KS 2018-0091)**

Kyrkomötet har den 22 november 2017 i enlighet med ekumenikutskottets förslag i betänkande Eu 2017:3 beslutat att bifalla motion 2017:22 av Anders Roos m.fl. att uppdra till kyrkostyrelsen att på lämpligt sätt högtidlighålla det ekumeniska mötet i Stockholm 1925, lämpligen år 2025.

Uppdraget genomförs i flera steg. Första steget är att ta reda på vad det ekumeniska mötet i Stockholm 1925 innebar. Ett andra steg är att ta fram underlag med bland annat utvärderingar av tidigare större möten som grund, såsom den ekumeniska helg som Svenska kyrkan genomförde hösten 2018 i samarbete med Sveriges kristna råd (SKR). Steg tre är att utifrån detta underlag ta beslut om omfång, resurser m.m. och påbörja konkret planering av högtidlighållandet. Beredningen sker i samråd med SKR och Kyrkornas världsråd. Tidpunkten för slutrapporteringen har senarelagts och bedöms kunna ske till kyrkomötet 2023. Ärendet bereds tillsammans med uppdraget enligt KmSkr 2019:2 om att i samband med hågkomsten av det ekumeniska mötet i Stockholm 1925 även högtidlighålla att det 2025 är 1700 år sedan kyrkomötet i Nicaea.

Skrivelsen är inte slutbehandlad.

**Kyrkomötets skrivelse 2017:21 med
organisationsutskottets betänkande 2017:4 Demokratifrågor
(KS 2018-0097)**

Kyrkomötet har den 23 november 2017 i enlighet med organisationsutskottets förslag i betänkande O 2017:4 beslutat att med anledning av motionerna 2017:16, 2017:39, 2017:82, 2017:88 och 2017:101 uppdra till kyrkostyrelsen att göra en konsekvensanalys av direkta och indirekta val ur demokrati-, kyrkosyns- och digitaliseringsperspektiv.

En analys genomförs i huvudsak inom kyrkokansliet men även via kontakter med statsvetare och andra kyrkor i Norden. Målet är att för kyrkomötet kunna presentera en jämförande analys av de konsekvenser som direkta respektive indirekta val till stiftsfullmäktige och kyrkomötet har för demokratin i kyrkan, för kyrkans syn på sig själv och för möjligheten att i högre grad digitalisera valet. En första redovisning av analysen har behandlats av kyrkostyrelsen under våren 2020 och kyrkostyrelsen har beslutat att ärendet ska bearbetas vidare. Resultatet av analysen kommer att redovisas för kyrkomötet 2021 och samtidigt slutrapporteras.

Skrivelsen är inte slutbehandlad.

**Kyrkomötets skrivelse 2017:24 med
organisationsutskottets betänkande 2017:14 Definition av ordet pastoral
(KS 2018-0100)**

Kyrkomötet har den 23 november 2017 i enlighet med organisationsutskottets förslag i betänkande O 2017:14 beslutat att bifalla motion 2017:147 av Bo Hanson att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda och återkomma till kyrkomötet om hur ordet pastoral i kyrkoordningen kan ersättas med andra formuleringar, som inte lika lätt missförstås.

Ärendet har beretts inom kyrkokansliet. En utredning är genomförd om bruket av ordet pastoral och ordets innebörd i Svenska kyrkans sammanhang, likväl som i

akademiska, ekumeniska och internationella sammanhang. Av utredningen framgår att ordet pastoral fyller en tydlig funktion i kyrkoordningen. Kyrkostyrelsen har därför bedömt att ordet pastoral i kyrkoordningen inte bör ersättas.

Skrivelsen är slutbehandlad.

2.4 Skrivelser från kyrkomötet 2016

Kyrkomötets skrivelse 2016:8 med ekonomi- och egendomsutskottets betänkande 2016:5 Kyrkomedlemmens möjlighet att välja egen präst vid kyrkliga handlingar (KS 2016-1319)

Kyrkomötet har den 22 november 2016 med anledning av ekonomi- och egendomsutskottets betänkande EE 2016:5 och motion 2016:58 av Tomas Jansson beslutat att bifalla av Moni Höglund under överläggningen framlagt förslag att uppdra till kyrkostyrelsen att göra en breddad utvärdering av nuvarande regelverk kring arvode för och clearing av kyrkliga handlingar.

En utredning har inletts under 2019, bland annat genom att frågor har ställts via Kyrkbussen till kyrkoherdar och kyrkomedlemmar. Ärendet avses slutrapporteras till kyrkomötet 2021 antingen i form av förslag till ändringar i kyrkoordningen eller på annat sätt.

Skrivelsen är inte slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2016:9 med gudstjänstutskottets betänkande 2016:7 Psalmboken (KS 2016-1320)

Kyrkomötet har den 22 november 2016 i enlighet med gudstjänstutskottets förslag i betänkande G 2016:7 beslutat att bifalla motion 2016:47 av Katarina Ramnerö Ödestad och Sven Milltoft att uppdra till kyrkostyrelsen att till kyrkomötet komma med förslag till revidering och utökning av Den svenska psalmboken, så att den kommer att fungera tillsammans med den nya kyrkohandboken.

Ärendet bereds tillsammans med KmSkr 2018:4 Ny psalmbok och KmSkr 2019:13 Svenskkyrklig sångsamling. Den första delen av uppdraget handlar om att tillse att den nya kyrkohandboken och psalmboken fungerar tillsammans. Detta arbete har genomförts under 2018. Den andra delen handlar om att inleda en psalmboksrevision. I gudstjänstutskottets betänkande anges att ”en planering för kommande revision bör inledas”. En sådan planering kommer att påbörjas med en förstudie som förbereder en revision av Den svenska psalmboken. Förstudien inleddes 2019 och områden som genomlyses nu är rättsfrågorna, ekumeniska förutsättningar och ekonomiska aspekter. Under våren 2020 har en frekvensanalys samt en kvalitets- och innehållsundersökning gjorts för att få fatt i frågor som önskemål, psalmbehov och psalmbruk. Förstudien delrapporteras till kyrkomötet 2020 (gudstjänstutskottet). En psalmboksrevision kan påbörjas tidigast 2022. Slutrapportering av förstudien bedöms kunna ske till kyrkomötet 2021. Slutrapportering av en psalmboksrevision till kyrkomötet går inte att bedöma innan förstudien är genomförd då en psalmboksrevision behöver innefatta flera delar. Sannolikt omfattar arbetet mer än tio år.

Skrivelsen är inte slutbehandlad.

**Kyrkomötets skrivelse 2016:10 med
gudstjänstutskottets betänkande 2016:8 Gudstjänster i annat kristet samfund
(KS 2016-1321)**

Kyrkomötet har den 22 november 2016 i enlighet med gudstjänstutskottets förslag i betänkande G 2016:8 beslutat att bifalla motion 2016:48 av Bo Hanson m.fl. att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda behovet av ytterligare bestämmelser i kyrkoordningen om i vilka fall präster får leda gudstjänster i andra kristna samfund.

Ärendet har beretts inom kyrkokansliet. En teologisk genomlysning av aktuella frågeställningar har gjorts med hjälp av juridisk kompetens kring tolkning av kyrkoordningens bestämmelser. Av utredningen framgår att nu gällande bestämmelser i kyrkoordningen uttrycker den syn som Svenska kyrkan har på ekumenisk samverkan och de villkor som kan uppställas när präster leder eller medverkar i gudstjänster i annat kristet samfund. Kyrkostyrelsen har mot den bakgrunden bedömt att det inte finns behov av att föreslå ytterligare bestämmelser i kyrkoordningen.

Skrivelsen är slutbehandlad.

**Kyrkomötets skrivelse 2016:13 med
tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande 2016:2 Legitimation för präster
och diakoner
(KS 2016-1324)**

Kyrkomötet har den 23 november 2016 i enlighet med tillsyns- och uppdragsutskottets förslag i betänkande TU 2016:2 beslutat att med anledning av motion 2016:5 av Elisabeth Rydström uppdra till kyrkostyrelsen att i enlighet med utskottets överväganden tillhandahålla identitetskort.

Frågan har under våren 2018 beretts inom kyrkokansliet. Därvid har framkommit att de rättsliga förutsättningarna inom området id-handlingar, mot bakgrund av en statlig utredning, kan komma att förändras redan inom ett par år. Utredningens förslag till reglering har varit föremål för remissbehandling och regeringen avser att återkomma med ett förslag under 2020. De rättsliga förutsättningarna inom området är således fortsatt osäkra. Det finns mot den bakgrunden en uppenbar risk att ett tillhandahållande av id-kort enligt de förutsättningar som gäller idag, inte längre är möjligt inom en relativt snar framtid. Kyrkostyrelsen har därför beslutat att invänta regeringens förslag innan ärendet bereds vidare.

Skrivelsen är inte slutbehandlad.

**Kyrkomötets skrivelse 2016:16 med
tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande 2016:13 Kommunikation om
upphörande av tillhörighet i Svenska kyrkan
(KS 2016-1327)**

Kyrkomötet har den 23 november 2016 i enlighet med tillsyns- och uppdragsutskottets förslag i betänkande TU 2016:13 beslutat att bifalla motion 2016:82 av Ingrid Smittsarve m.fl. att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda vilka rutiner som ska föreligga för att en persons svenskkyrkliga tillhörighet inte ska upphöra utan att personen ska få vetskap om det och ges möjlighet att kvarstå som tillhörig.

Möjligheten att automatiskt sända information om gällande regelverk till berörda personer har undersökts och en teknisk lösning för att kommunicera medlemskapsregler till alla tillhöriga som emigrerar från Sverige har tagits fram. Kyrkomötet 2019 beslutade dock att anta förslagen i kyrkostyrelsens skrivelse Kyrkoordningens bestämmelser om tillhörighet (KsSkr 2019:6) innebärande bland annat att samma

förutsättningar ska gälla för alla som vill tillhöra Svenska kyrkan oavsett medborgarskap, såväl vad gäller inträde som utträde. Således kommer ingen längre att förlora sin tillhörighet till Svenska kyrkan vid bosättning utomlands eller vid övergivande av svenskt medborgarskap. Ändringarna trädde i kraft den 1 juli 2020. Mot bakgrund av den ändrade regleringen av kyrkotillhörigheten finns det inte längre skäl för kyrkostyrelsen att fortsätta arbetet med uppdraget om kommunikation om upphörande av tillhörighet. Uppdraget slutrapporteras därför till kyrkomötet 2020.

Skrivelsen är slutbehandlad.

2.5 Skrivelser från kyrkomötet 2015

Kyrkomötets skrivelse 2015:5 med tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande 2015:17 Verksamhetsberättelse år 2014 för Svenska kyrkans överklagandenämnd (KS 2015-1178)

Kyrkomötet har den 17 november 2015 i enlighet med tillsyns- och uppdragsutskottets förslag i betänkande TU 2015:17 beslutat att lägga Svenska kyrkans överklagandenämnds verksamhetsberättelse för år 2014 till handlingarna samt att uppdra till kyrkostyrelsen att lägga fram förslag till sådana ändringar i kyrkoordningen att domkapitlet kan vara beslutfört i alla typer av ärenden även om såväl ordförande som vice ordförande är jäviga.

Frågan om jäv i domkapitlet diskuterades vid den domkapitelsöverläggning som skedde i oktober 2014. Med anledning av kyrkomötesuppdraget har en beredning inletts och samtal har bland annat förts med stiftens jurister. Frågan kommer att samberedas med ett annat ärende som handlar om en översyn av kyrkoordningens bestämmelser rörande domkapitlens handläggning av obehörighetsärenden m.m. Arbetet har senarelagts ytterligare ett år. En promemoria kommer att utarbetas och remitteras till stiftens under hösten 2020. Uppdraget bör därefter kunna slutrapporteras till kyrkomötet 2021.

Skrivelsen är inte slutbehandlad.

2.6 Skrivelser från kyrkomötet 2014

Kyrkomötets skrivelse 2014:7 med tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande 2014:3 Byte av uppdrag inom vigningstjänsten (KS 2014-1310)

Kyrkomötet har den 18 november 2014 i enlighet med tillsyns- och uppdragsutskottets förslag i betänkande TU 2014:3 beslutat att med anledning av motion 2014:15 av Ragnar Persenius uppdra till kyrkostyrelsen att utreda vad som bör gälla när en person är behörig att utöva både uppdraget som präst och uppdraget som diakon.

Uppdraget bereds med hänsyn till både teologiska och kyrkorättsliga aspekter. En promemoria med frågeställningar och två alternativa förslag har remitterats under hösten 2019. Kyrkokansliets analys av remissutfallet visar att en ändring i kyrkoordningen behöver utarbetas, vilket förutsätter ytterligare en remiss. Ett förslag till en sådan ändring i kyrkoordningen planeras tas fram under hösten 2020 och en kompletterande remiss kan då genomföras så att ärendet kan slutrapporteras till kyrkomötet 2021.

Skrivelsen är inte slutbehandlad.

**Kyrkomötets skrivelse 2014:20 med
gudstjänstutskottets betänkande 2014:6 Kyrkohandbok för Svenska kyrkan
(KS 2014-1322)**

Kyrkomötet har den 19 november 2014 i enlighet med gudstjänstutskottets förslag i betänkande G 2014:6 beslutat att bifalla motion 2014:79 av Hans-Olof Andrén att uppdra till kyrkostyrelsen att sedan en reviderad kyrkohandbok del I antagits av kyrkomötet återkomma med förslag till en reviderad kyrkohandbok del II (vignings- och mottagningshandlingar).

Arbetet inleddes 2019 med en inventering av möjliga vägval, inklusive upphovsrättsliga aspekter. Del ett i uppdraget har därefter genomförts, vilket betyder att en bearbetning och varsam revidering är genomförd. Under våren 2020 har del två inletts genom att två arbetsgrupper med olika fokus påbörjat sitt arbete. En teologisk fokusgrupp har till uppgift att granska materialet, så att det överensstämmer med kyrkohandboken del I i språkbruk och teologi samt i förhållande till direktiven. Gruppen med gudstjänst- och församlingsfokus har i sitt uppdrag att se över användbarheten, språket och tillgängligheten i ordningarna. Uppdraget beräknas kunna slutrapporteras till kyrkomötet 2022.

Skrivelsen är inte slutbehandlad.

2.7 Skrivelser från kyrkomötet 2013

**Kyrkomötets skrivelse 2013:14 med
organisationsutskottets betänkande 2013:5 Kyrkliga begravningsbyråer
(KS 2013-1105, 2014-0146, 2018-0217)**

Kyrkomötet har den 19 november 2013 enligt organisationsutskottets förslag i betänkande O 2013:5 beslutat

att med anledning av motion 2013:86 punkt 1 av Karin Perers och Anna Lundblad Mårtensson uppdra till kyrkostyrelsen att tydliggöra gränsdragningen mellan Svenska kyrkans huvudmannaskap för begravningsverksamheten och kyrklig näringsverksamhet i samband med begravning. Kyrkostyrelsen ska analysera frågan och redovisa sin analys till kyrkomötet,

att med anledning av motion 2013:86 punkt 4 uppdra till kyrkostyrelsen att ta fram förutsättningar för en nationell kraftsamling kring frågorna om begravning och mötet med människor i sorg med utgångspunkt i biskopsbrevet om begravning, i likhet med den tidigare nationella kraftsamlingen mot barn och unga.

Kyrkostyrelsen redovisade till kyrkomötet 2014 sin analys av frågan om gränsdragningen mellan Svenska kyrkans huvudmannaskap för begravningsverksamheten och kyrklig näringsverksamhet i samband med begravning (se KsSkr 2014:2, bilaga 2 med underbilaga 2B).

Utskottet har påpekat behovet av åtgärder i syfte att komma framåt i samtalet om kyrkliga begravningsbyråer och detta har ingått och bearbetats inom ramen för arbetet med en nationell kraftsamling. Den första etappen av konferensen i februari 2017 innehöll samtids- och omvärldsanalys kring döden, riten och begravningsituationen och hur begravningsleden är under förändring. Den andra konferens-etappen hade fokus på församlingens kontinuerliga arbete med begravningsens sammanhang och mötet med de sörjande. I denna konferens presenterades också erfarenheterna från en kyrklig begravningsbyrå i syfte att bereda utrymme för ett fortsatt samtal om att driva begravningsbyrå i församlingens regi. Samtalet fördes utifrån förförståelsen om tagna

KsSkr 2020:3 beslut i kyrkostyrelsen och i Överklagandenämnden. Tillsammans har de båda konferenstillfällena samlat ca 350 personer. Uppdraget om en nationell kraftsamling har därefter slutrapporterats till kyrkomötet 2017 (se KsSkr 2017:2, bilaga 2).

Frågan om kyrkliga begravningsbyråer har behandlats vidare i kyrkostyrelsen under hösten 2018 och en genomlysning av de kyrkliga begravningsbyråernas verksamhet har genomförts under 2019. Kyrkostyrelsen har tagit del av genomlysningens rapport *Vi sänker tröskeln till kyrkan*, som är en inventering av erfarenheter från de församlingar i Svenska kyrkan som driver kyrkliga begravningsbyråer. Den genomförda genomlysningen ger goda förutsättningar för att komma framåt i samtalet om kyrkliga begravningsbyråer och kyrkostyrelsen har därför bedömt att kyrkomötets uppdrag nu kan slutrapporteras.

Skrivelsen är slutbehandlad.

3 Övrig rapportering

Kyrkostyrelsen lämnar i detta avsnitt information om ärenden som inte är återrapportering av direkta uppdrag från kyrkomötet, utan ärenden som kyrkostyrelsen särskilt vill redovisa till kyrkomötet.

Kyrkostyrelsen har sedan 2014 återkommande rapporterat till kyrkomötet om hur processen *Dela tro – dela liv* har fortskridit och presenterar nu avslutningsvis utvärderingen av genomförande och måluppfyllelse.

3.1 Slutrapport Dela tro – dela liv

Kyrkostyrelsen beslutade 2012 om en gemensam satsning på kyrkans undervisning och mission för alla åldrar. Satsningen tilldelades en ekonomisk ram på 60 miljoner kronor för perioden 2013–2018.

Tillsammans med stift och församlingar genomfördes satsningen *Dela tro – dela liv* i syfte att stärka församlingarna i den grundläggande uppgiften och hitta nya vägar i det konkreta arbetet. Satsningen innefattade en gemensam process för kyrkans alla nivåer med fokus på församlingens grundläggande uppgift. Ansvaret för genomförandet fanns hos stiftet och stor vikt lades vid samverkan mellan stiftet. Den första delsatsningen fick beviljat stöd våren 2014. Totalt 30 delsatsningar beviljades medel och 28 delsatsningar slutfördes.

Under åren 2012–2018 gavs 20 digitala nyhetsbrev ut. Satsningen hade under dessa år en utställning och informationsbord under kyrkomötets andra session. Satsningen har också varit närvarande på Twitter och Facebook. Fem nationella mötesplatser arrangerades tillsammans med stift, församlingar och Svenska Kyrkans Unga. Mötesplatsernas syfte var att ge möjlighet till delande, teoretisk reflektion, fördjupning och spridning av de erfarenheter och kunskaper som delsatsningarna bidragit med. Hösten 2019 arrangerades den avslutande konferensen *Lärandefestivalen – Berättelsen går vidare* tillsammans med Karlstads stift. En konferens som förutom ovanstående syfte också ville inspirera till fortsatt pedagogiskt utvecklingsarbete. Konferensen band även ihop *Dela tro – dela liv* med det fortsatta arbetet i programmet för lärande och undervisning.

Dela tro – dela liv har utvärderats två gånger av externa utvärderare. Under den pågående satsningen genomfördes en formativ utvärdering. En viktig aspekt som kom fram under den utvärderingen var att kravet på att stift behövde göra projekt tillsammans med minst ett annat stift kom att ses som en bra möjlighet snarare än ett krav.

Den andra utvärderingen skedde i samband med att satsningen avslutades. Denna visar bland annat att *Dela tro – dela liv* har bidragit med många viktiga erfarenheter som kan tas med till kommande projekt. Den visar också att delsatsningarnas kreativitet, nytänkande och kraft är till gagn för hela Svenska kyrkan, även om det är omöjligt att säga hur stor den totala effekten varit. Utvärderingen visar att de stift som tydligt valt att gå in i satsningen, också fått utdelning för det egna främjandeuppdraget. Ideella medarbetare, förtroendevalda och anställda medarbetare har genom detta fått möjlighet att rustas som bärare av kristen tro och att få fördjupad kunskap om Svenska kyrkans tro, tradition och liv. Slututvärderingen lyfter till sist också upp vikten av utvärderingsbara mål, att inte förlora helheten till förmån för delarna och vise versa. Denna utvärdering har i första hand tjänat som ett underlag för framtiden och som grund i planering, målskrivning och genomförande av bland annat satsningen på programmet för lärande och undervisning.

Bilaga

Tematiskt kyrkomöte 2019 – Undervisning

Kyrkostyrelsens skrivelse Tematiskt kyrkomöte 2019 – Undervisning (KsSkr 2019:5) behandlade kyrkans undervisning med en bred teologisk ansats, i relation till hela den grundläggande uppgiften och ur globala och ekumeniska perspektiv. Skrivelsen innehöll visioner för kyrkans undervisning med sikte mot 2030 samt ett antal frågor att bearbeta i kyrkomötets utskott. Mot bakgrund av skrivelsen gjorde kyrkomötet ett uttalande om undervisning samt gav kyrkostyrelsen två uppdrag: dels att tillsammans med stift och församlingar kraftsamla kring undervisning, dels att i sitt fortsatta strategiska arbete beakta det kyrkomötet anfört beträffande undervisning. Det kyrkomötet anfört beträffande undervisning utgörs av åtta betänkanden, som dels behandlar de frågor kyrkostyrelsen ställt i sin skrivelse Tematiskt kyrkomöte 2019 – Undervisning, dels diskuterar kyrkans undervisning i relation till utskottens respektive ämnesområde.

Föreliggande text analyserar hur kyrkomötets resonemang förhåller sig till kyrkostyrelsens pågående och planerade arbete samt redogör för hur kyrkostyrelsen avser att integrera kyrkomötets medskick i sitt fortsatta strategiska arbete. Utskottens betänkanden innehåller dels resonemang som vänder sig till kyrkan som helhet, dels mer specifika medskick till kyrkostyrelsen. I föreliggande text tar kyrkostyrelsen huvudsakligen ställning till det som kan uppfattas som direkta uppmaningar och förslag, medan kyrkomötets mer allmänna resonemang fungerar som en – nödvändig och angelägen – fond för kyrkostyrelsens kommentarer.

På ett övergripande plan kan kyrkomötets resonemang relateras till de tre långsiktiga målbilder för 2030 som skrivits fram i skrivelsen Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2021–2023. Också på ett mer konkret plan finns en tydlig förbindelse mellan kyrkomötets resonemang om undervisning och kyrkostyrelsens pågående eller planerade verksamhet. Det gäller för arbetet inom programmet Lärande och undervisning, men också inom andra sakområden.

Kyrkomötets resonemang såsom de möter i utskottens betänkanden har stor bredd, men man kan ändå identifiera tankestråk som tillsammans formar en övergripande förståelse av undervisningens sammanhang:

- Kyrkan är bärare av mening och hopp.
- Kyrkans undervisning är en uppgift för alla kristna, men prästernas ansvar för undervisningen måste lyftas i både utbildning och fortbildning.
- Kyrkans undervisning vilar på tanken att människan är subjekt i sitt eget lärande.
- Lärande sker i möte med andra människor.
- Lärande sker i möte med andra kyrkliga gemenskaper, där vi delar kunskap om varandras traditioner.
- Kyrkans undervisning rymmer en existentiell dimension och tar sin utgångspunkt i människors liv, berättelser och egna frågor.
- Svenska kyrkan är en kyrka för alla med tillgänglighet som nyckelord i sin undervisning.
- Digitaliseringen öppnar möjligheter för kommunikation med många människor och på många olika sätt.
- Kyrkans undervisning hör samman med hållbarhet, inte bara ekologisk utan också ur ekonomiska, sociala och framför allt andliga perspektiv.
- Kyrkans undervisning för barn och unga har ett fokus på existentiell hälsa och barnets rätt till andlig utveckling.
- Kyrkans gemensamma arbete med undervisning börjar i församlingen.

- Svenska kyrkans undervisning hör hemma i den världsvida kyrkans sammanhang.
- Kyrkan måste ta plats på andra arenor än de egna, både i lokalsamhället och i media.
- Samverkan inom och utanför organisationen är avgörande för att kyrkans undervisning ska bli framgångsrik.

Sammantaget kan man konstatera att kyrkomötets medskick och förslag till kyrkostyrelsen är omhändertagna inom kyrkostyrelsens pågående verksamhet eller kan kopplas till styrelsens långsiktiga planering. Det är inte så att utskottens betänkanden och kyrkostyrelsens verksamhetsplanering direkt överlappar, men man kan ändå säga att det tematiska kyrkomötet stödjer och bekräftar inriktningen på kyrkostyrelsens framtida strategiska arbete vad gäller undervisning, inte minst i programmet Lärande och undervisning.

Således tar sig kyrkostyrelsen an kyrkomötets uppdrag i huvudsak genom att genomföra planerad verksamhet såsom den beskrivs i föreliggande text och ytterst i skrivelsen Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2021–2023. Samtidigt har kyrkostyrelsen, utifrån kyrkomötets resonemang, anledning att i sitt fortsatta strategiska arbete ytterligare betona undervisningens grundläggande teologiska dimensioner. Det rör behovet av att tolka och beskriva samtiden dialektiskt; både nöden (klimatkris, ungas existentiella oro) och nåden (befrielse, frihet, hopp). Sällan har livets – världens, människans – utsatthet varit så tydlig som i coronakrisens tid, våren och sommaren 2020. Det handlar om att ständigt påminna om den kristna undervisningens existentiella centrum: livstolkning på dopets grund. Slutligen bekräftar kyrkomötets resonemang om tillgänglighet och kulturarv den angelägna visionen av kyrkans undervisning som ett pågående bildningsprojekt, med kristen tro som en gemensam fond för människors tolkningar av sina liv och av historien.

1. Kyrkostyrelsens strategiska arbete

Föreliggande text är organiserad utifrån kyrkostyrelsens målbilder för 2030, för att det som kyrkomötet anfört ska kunna synliggöras som dimensioner av kyrkostyrelsens framtida strategiska arbete. Målbilderna är:

- ◆ Målbild 1. År 2030 har vi stärkt förmågan att bidra till ett församlingsliv som möter samtidens utmaningar.
- ◆ Målbild 2. År 2030 finns ett stärkt engagemang i Svenska kyrkan för ett hållbart samhälle i Sverige och i världen.
- ◆ Målbild 3. År 2030 finns effektiv styrning, administration och förvaltning i Svenska kyrkan, så att församlingarna kan fullgöra sitt grundläggande uppdrag.

Rubriker och text under de tre målen utgör tolkningar av utskottens betänkanden (för klarhetens skull har i vissa fall gjorts hänvisningar till enskilda betänkanden). Därefter följer en kommentar om hur kyrkostyrelsen hanterar kyrkomötets resonemang i pågående eller planerad verksamhet. Logiken är alltså: Först talar kyrkomötet, sedan svarar kyrkostyrelsen.

2. Målbild 1 och målbild 2

2.1 Folkkyrkoteologi, målgrupptänkande och omvärldsanalys

Kyrkomötet lyfter Svenska kyrkans folkkyrkoteologiska grund för kyrkans undervisning. Det handlar om att knyta samman evangeliet med människors liv, var de än befinner sig; att existensens verklighet möter evangeliet. Det innebär också att kyrkan

inte ska värdera människors tro, utan bekräfta den tro som redan finns.¹ Kyrkomötet betonar också vikten av att inte begränsa begreppet undervisning, utan att se undervisning ur ett brett perspektiv, som innefattar lärande i vardagliga möten och möten i en diakonal församlingskontext.² Kyrkliga handlingar, mötet med körföräldrar, samtalet med förtroendevalda eller på öppna förskolan är exempel på arenor för lärande och undervisning.³ Svenska kyrkans medlemmar har olika intressen och behov; trons språk är rikt och varierat. Kyrkomötet betonar vikten av att kyrkan bedriver sin undervisning utifrån ett medvetet målgruppstänkande. Till exempel skiljer sig intresse och behov åt mellan regelbundna kyrkobesökare och de medlemmar som har en självklar men mindre regelbunden kontakt med sin kyrka. Generationerna födda på 1990-talet (nittiotalisterna) utgör en angelägen målgrupp.⁴

Undervisningens rörelse mellan tradition och samtid – mellan evangeliet och människors hjärta, om man så vill – är en teologisk och pedagogisk utgångspunkt också för kyrkostyrelsens satsning på programmet Lärande och undervisning. Det speglas inte minst i programmets motto Målgrupp alla. Kyrkomötets folkkyrkteologiska ansats - att kyrkan har ett ärende till alla - öppnar för en generös förståelse av kristen tro, som delas av programmet. Målgrupp alla uttrycker en teologisk förståelse av Svenska kyrkans målgruppstänkande. Strategiskt och praktiskt behöver den operationaliseras, till exempel i relation till nittiotalisterna. Det sker till exempel i arbetet med webben, där det kommer att genomföras kontinuerliga användartester.

I detta sammanhang hör också frågan om omvärldsanalys hemma. Kyrkomötet framhåller att kyrkans undervisning ska utformas utifrån en pågående omvärldsanalys. Här finns goda verktyg, till exempel Nyckeln till Svenska kyrkan, Tidens tecken och omvärldsanalysen i Verksamhet och ekonomi.⁵

Programmet Lärande och undervisning vilar på en distinkt omvärldsanalys. Arbetet utgår från frågan om var (på vilka arenor?) dagens människor möter en levd och reflekterad kristen tro. Utifrån svaren har programmet utformat sitt arbete i tre linjer: stöd till församlingarnas arbete med undervisning (linje 1), digitala åtgärder/webben (linje 2) samt medverkan i offentligheten/det offentliga samtalet (linje 3). Programmet utformning svarar således väl mot kyrkomötets resonemang om behovet av att grunda kyrkans undervisning i en medveten omvärldsanalys.

2.2 Tillgänglighet

Kyrkomötet uppfattar tillgänglighet som en självklar dimension av kyrkans undervisningsuppdrag. Människor är olika – har olika slags kunskap, olika språk och olika sätt att lära – och kyrkan ska vara en kyrka för alla, oavsett vars och ens förutsättningar. Det finns fysiska och psykiska funktionsnedsättningar som kräver särskilda insatser i Svenska kyrkans församlingar. Ytterligare en viktig dimension av tillgänglighet utgörs av flerspråkighet, inklusive teckenspråk. Kyrkomötet konstaterar att undervisning på flera språk är en angelägen uppgift för den lokala församlingen; till exempel kan man engagera församlingsbor med andra språk som resurser i undervisningen.⁶

Tillgänglighet är ett centralt perspektiv i kyrkostyrelsens arbete inom alla sina ansvarsområden. Det gäller dels i det konkreta arbetet (till exempel med kyrkans böcker), dels som en kvalitetsaspekt av kyrkans kommunikation. I programmet

¹ KI 2019:8

² O 2019:4

³ SK 2019:8

⁴ SK 2019:8 samt KI 2019:8

⁵ SK 2019:8 samt KI 2019:8

⁶ O 2019:4

Lärande och undervisning är tillgänglighet en teologisk och pedagogisk utgångspunkt, inte minst i utvecklingen av digital kommunikation. Vid kyrkomötet 2019 fick kyrkostyrelsen i uppdrag att utreda hur ett inspirations- och kunskapsstöd på nationell nivå i frågor gällande tillgängligt lärande skulle kunna se ut (KmSkr 2019:27), vilket kommer att tas om hand inom ramen för programmet Lärande och undervisning.

2.3 Digitalisering

Kyrkomötet konstaterar att digitalisering är en viktig fråga både internt och externt. Såväl den interna som den externa kommunikationen behöver stärkas härvidlag. Om kyrkan vill finnas där människor finns, behöver vi arbeta aktivt med webb och närvaro i sociala medier. Vår tids Nikodemus befinner sig på nätet! Svenska kyrkans webb behöver kommunicera kristen tro med olika människor och på olika sätt. Inte minst måste hänsyn tas till yngre målgrupper.⁷ Digitala arenor ger också möjligheter att folkbilda i kristen tro.⁸ Det är viktigt att den digitala kommunikationen har en bra balans mellan snabbhet (aktualitet och interaktivitet) och innehållslig kvalitet.⁹ Internt innebär detta att Svenska kyrkan behöver komplettera befintliga – och värdefulla – analoga former för erfarenhets- och kunskapsutbyte med digitala samverkansformer. En digital lärplattform skulle göra det möjligt att i högre grad än idag dela kunskap inom organisationen och kolleger emellan, såväl vertikalt som horisontellt.¹⁰

I programmet Lärande och undervisning (linje 1) utvecklas en digital resursbank som ska kunna användas av kyrkans medarbetare (förtroendevalda, ideella medarbetare, anställda) som stöd i deras undervisningsuppdrag. Resursbanken ska fungera som ett digitalt torg, där ideella, förtroendevalda och anställda kan mötas för att dela kunskap och erfarenheter. Metoder och material (text, bild, rörlig bild) presenteras på ett strukturerat och pedagogiskt sätt. En digital resursbank för undervisning riktar sig huvudsakligen inåt organisationen. Vad gäller Svenska kyrkans utåtriktade webb pågår ett utvecklingsarbete i programmets linje 2. I samarbete med kyrkokansliets kommunikationsavdelning utformas nya sidor om kristen tro, som utgår från såväl människors frågor (om tro och naturvetenskap, om meningen med livet, om klimat) som kyrkans credo. Personliga röster och vittnesbörd ska spegla Svenska kyrkans teologiska bredd och olika fromhetstraditioner. Detta arbete blir också en del i genomförandet av kyrkomötesuppdraget om innehållsligt stöd till församlingarnas undervisning för alla åldrar (KmSkr 2019:25).

Innehållet på Svenska kyrkans webb ska vara tillgängligt för många, vilket innebär att de nya sidorna om kristen tro behöver relatera till kansliets pågående arbete om tillgänglighet (språk, särskilda behov) samt till det ovan nämnda kyrkomötesuppdraget om tillgängligt lärande (KmSkr 2019:27).

2.4 Rit och gudstjänst

Kyrkomötet resonerar om hur den kristna riten kan knyta an till människors längtan och behov. Kyrkan behöver lyfta fram de riter den kristna traditionen rymmer och relatera dem till människors liv. Undervisning behöver ske på olika språk, inte minst musikens, ritens och gudstjänstens, för att kunna förmedla kristen tro till många människor. Gudstjänst och kyrkliga handlingar är den plats där kristen tradition och

⁷ SK 2019:8

⁸ KI 2019:8

⁹ SK 2019:8

¹⁰ O 2019:4

människors liv kan mötas. Gudstjänstens fokus är förvisso något annat än kunskapsinhämtning och i gudstjänstssammanhang ter sig begreppet lärande mer träffande och meningsfullt än undervisning. Evangelium behöver förkunnas på många språk! Det betyder inte att gudstjänsten inte rymmer naturliga moment av undervisning.¹¹ Kyrkomötet noterar också de pedagogiska utmaningarna i att skapa gudstjänster som kan möta både den regelbundna gudstjänstfiraren och den ovana dopfamiljen, både unga och äldre människor. Utifrån tanken på barnets rätt till andlig utveckling ser man gärna att kyrkostyrelsen i sitt fortsatta arbete med lärande och undervisning tar sig an frågan om hur man skapar generationsövergripande gudstjänster.¹²

Teologiskt sett rymmer den lutherska traditionens betoning av Ordet (Bibel och förkunnelse) självklara undervisningsdimensioner. Utifrån mottot Undervisa när tillfälle ges! lyfter programmet Lärande och undervisning fram undervisningens roll i olika sammanhang, också i gudstjänsten. I arbetet med den digitala resursbanken kommer programmet dels att samla och systematisera erfarenheter och metoder för undervisning i olika sammanhang (däribland i gudstjänstssammanhanget), dels komplettera detta med nyskrivna texter, till exempel om undervisning i kyrkliga handlingar.

2.5 Musik

Kyrkomötet lyfter frågor som på olika sätt rör undervisning i relation till kyrkans musik. Med utgångspunkt i musikens förmåga att förmedla trons språk till många människor, vill man att kyrkostyrelsen beaktar behovet av nya texter och psalmer, också för barn och unga, i sitt arbete med ny psalmbok. Här behöver olika aspekter av dopteologi komma till uttryck, inte minst i relation till konfirmander och andra unga. Vidare önskar kyrkomötet att kyrkostyrelsen stärker sin samverkan med andra kulturbärande institutioner i syfte att förvalta det musikaliska arvet. Med större resurser skulle också Svenska kyrkans musikråd kunna bidra med ny mässmusik och till ett arbete med att integrera olika musiktraditioner i den liturgiska musiken. Slutligen skriver kyrkomötet att liturgipriset kan bidra till att stärka gudstjänstens undervisande förtjänster.¹³

Kyrkostyrelsen arbetar med frågan om kyrkans musik på olika sätt. En förstudie inför en revidering av psalmboken pågår, där frågan om nya psalmer bearbetas. Svenska kyrkans plattform för musik är utgångspunkt för det strategiska arbete som pågår i Svenska kyrkans musikråd. En implementering av plattformen sker bland annat genom musikkommitténs uppdrag att utveckla kompletterande mässmusik. Ett närliggande område är körsång. Tillsammans med Kyrkosångsförbundet genomför nationella nivån en kyrkokörsinventering av barn- och vuxenkörer, vilken ska bidra till en djupare förståelse av körsång som undervisning i kristen tro. Vad gäller kompetensförsörjning driver nationella nivån tillsammans med Göteborg International Organ Academy ett tvåårigt pilotprojekt för att stimulera rekryteringen av kyrkomusiker. Vidare kan man konstatera att Svenska kyrkan är en viktig kulturbärande i det svenska samhället – lokalt, regionalt och nationellt. Detta är väl känt vad beträffar kyrkans musik, men kunskapen om kyrkans insatser inom andra kulturformer är lägre. Kyrkostyrelsen har därför initierat en såväl kvantitativ som kvalitativ undersökning av kyrkans roll som kulturaktör, där man inventerar och analyserar kyrkans kulturverksamhet över landet. Slutligen har ett arbete med att ta fram en plattform för Svenska kyrkans arbete med kultur initierats.

¹¹ G 2019:6 samt E 2019:4

¹² G 2019:6 samt KI 2019:8

¹³ G 2019:6

2.6 Folkbildning och idealitet

Kyrkomötet framhåller att folkbildningsperspektivet är centralt i kyrkans undervisning och att detta behöver stärkas i programmet Lärande och undervisning. Kunskapen i de till Svenska kyrkan knutna folkhögskolorna och i Sensus studieförbund måste också tas tillvara. Vidare konstaterar man att digitaliseringen ger stora möjligheter till folkbildning om kristen tro. Också delaktighet, idealitet och ideella medarbetares betydelse för församlingarnas undervisning lyfts som viktiga frågor. Kyrkomötet konstaterar att kyrkans medlemmar har en bred kompetens, som skulle kunna bidra till församlingens undervisning.¹⁴

Uppdraget för programmet Lärande och undervisning är att stärka och utveckla en undervisning med både bredd och djup, tillgänglig för alla. Här är folkbildningens teori och praktik (också digitalt) viktiga byggstenar och programmet har en pågående kontakt med bland annat Sensus. Kyrkostyrelsen ser både folkbildning och idealitet som angelägna framtidsfrågor, inte minst i undervisningsuppdraget. Att utbilda för ideellas insats i undervisningen är en angelägen uppgift, som dock i huvudsak hör till stiftens uppdrag. Vid kyrkomötet 2019 fick kyrkostyrelsen i uppdrag att tillsammans med stiftet analysera och ta fram förslag på hur man kan stödja församlingar och pastorat i att ge lekmän större ansvar för att leda undervisning för olika målgrupper (KmSkr 2019:26). Frågan om hur kyrkans fortbildning ska organiseras i framtiden är en dimension av arbetet med strategisk kompetensförsörjning, som diskuteras bland annat i den pågående stiftsdialogen.

2.7 Kulturarv

Kyrkomötet uppmärksammar de möjligheter att berätta om kristen tro och tradition som finns i Svenska kyrkans kulturarv. Kyrkans bebyggelse och kulturmiljöer gestaltar kristen tro och liv, och berättar också om framväxten av kultur och samhälle. Med digital teknik finns goda möjligheter att göra olika kyrkliga miljöer kända för många. Kyrkomötet lyfter också den resurs som kyrkans kulturarv, inte minst sånger och psalmer, utgör i relation till skolan.¹⁵ Kyrkans kulturmiljöer ska kunna bevaras samtidigt som en levande församlingsverksamhet pågår. Kyrkomötet uppmanar kyrkostyrelsen att samla erfarenheter och kompetens för att påverka berörda myndigheter i denna riktning.¹⁶

Programmet Lärande och undervisning utgår från ett brett kunskaps- och undervisningsbegrepp. Kyrkans undervisning handlar både om trons existentiella tilltal och om att göra kristen tradition och kulturarv levande, intressant och tillgängligt. Kyrkans materiella och immateriella kulturarv ger unika möjligheter att utveckla förtrogenhet med kristen tro såsom den gestaltats genom historien. Församlingar i hela landet har erfarenhet av att undervisa – i vid mening – om kristen tro utifrån kulturarv och kulturmiljö. Kyrkorums pedagogik i olika former används av många församlingar i mötet med skolan i dess olika stadier. Dessa olika erfarenheter och metoder kommer att kunna delas och kommuniceras på den digitala resursbanken och ingår också i arbetet i linje 3. Vad gäller förvaltningen av kyrkans kulturmiljöer har kyrkostyrelsen kontinuerliga kontakter med såväl politiken som Riksantikvarieämbetet. I dessa sammanhang är frågorna om kyrkomiljöernas olika bruk återkommande frågor.

¹⁴ KI 2019:8

¹⁵ F 2019:1 samt G 2019:6

¹⁶ SK 2019:8

2.8 Det offentliga samtalet

Kyrkomötet konstaterar att Svenska kyrkan ska vara en stark och tydlig röst i det offentliga samtalet. När kyrkans närvaro i offentligheten förankras i uppdraget att undervisa, får den en stabil teologisk grund och legitimitet. På ett praktiskt plan kan dock relationen till media vara komplex, och i detta behöver kyrkans företrädare utbildas, konstaterar kyrkomötet.¹⁷

Linje 3 i programmet *Lärande och undervisning* avser just kyrkans medverkan i offentligheten eller i det offentliga samtalet. Mediaträning är viktigt, men medverkan handlar också om att förhålla sig aktivt, inte reaktivt; att ta plats som part i det offentliga samtalet. Som ett första steg i ett pågående utvecklingsarbete utformar programmet en modell för skrivarkurs för kyrkans medarbetare. Vidare tar programmet fram det man kallar journalistutbildningar, alltså en form av kunskapsintensiva seminarier om angelägna samhällsfrågor – inklusive religion, etik och livsåskådning – riktade till media.

2.9 Uppgiften att undervisa

Kyrkomötet utgår från att alla kristna har en uppgift att förkunna kristen tro. Genom dopet tillhör varje kristen kyrkans världsvida gemenskap och kan bidra till kyrkans liv och uttryck. Samtidigt lyfter man prästernas och i synnerhet kyrkoherdarnas särskilda undervisningsansvar. Kyrkomötet menar att prästernas undervisning inte diskuteras tillräckligt i kyrkostyrelsens skrivelse, men att den är viktig för att säkra en allmän kvalitetshöjning i församlingarnas undervisning. Därför måste den lyftas i både utbildning och fortbildning.¹⁸

Vad gäller undervisningens plats i utbildningen konstaterar kyrkostyrelsen att pedagogik är ett av sju kunskapsområden under det avslutande året/terminen vid Svenska kyrkans utbildningsinstitut för de fyra profilyrkerna. Pedagogiska perspektiv präglar också de andra kunskapsområdena. I kunskapsområdet gudstjänst utbildas blivande präster och musiker såväl teoretiskt som praktiskt i gudstjänstens pedagogik. Vad gäller undervisningsdimensionen i kyrkliga handlingar pågår ett samtal mellan utbildningsinstitutet och programmet *Lärande och undervisning* om hur detta tema kan stärkas i utbildningen. Fortbildning av kyrkans medarbetare är i huvudsak ett ansvar för stiftet. Över tid har det dock blivit tydligt att det finns ett behov av att gå djupare i frågan om ansvars- och arbetsdelning mellan stift och nationella nivån, också vad gäller fortbildning (se kyrkomötesuppdraget om utbildning av ideellas bidrag till församlingarnas undervisning, KmSkr 2019:26).

2.10 Ett holistiskt hållbarhetsarbete

Klimat och hållbarhet är ett angeläget tema för hela kyrkan. Kyrkomötet poängterar att kyrkan måste ta sitt klimatansvar; att arbeta för rättvisa mellan nord och syd, stad och land, rik och fattig samt mellan generationer. Hit hör också både teologiska och konkreta frågor om förvaltare och om uppdraget att värna skapelsen. Kyrkans uppdrag är också att tala om människors reella och kollektiva skuld, utan att påföra skam. Därtill framhåller kyrkomötet vikten av att på ett systematiskt sätt betrakta hållbarhet ur ett fyrfaldigt perspektiv. Kyrkomötet föreslår att en helhetsförståelse av hållbarhet ska tas med i beräkningen vid alla beslut som rör förvaltning i en så kallad ESA-analys (förutom ekonomisk även ekologisk, social och andlig hållbarhet), på samma sätt som nu sker med barnkonsekvensanalys. Här skulle nationella nivån

¹⁷ O 2019:4 samt SK 2019:8

¹⁸ E 2019:4

kunna gå före med gott exempel och ställa resurser till förfogande, utan att styra verkställandet på lokal nivå.¹⁹ Hållbarhetsdimensionerna ska även genomsyra revisionsarbetet.²⁰ Frågor om klimat och hållbarhet är viktiga för kyrkostyrelsen och en holistisk förståelse av hållbarhet präglar nationella nivåns arbete inom olika verksamhetsområden. Arbetet med klimat och hållbarhet bedrivs emellertid framför allt inom andra sakområden än undervisning, till exempel inom miljö, upphandling och fastigheter. Angående kyrkomötets resonemang kring en ESA-analys ställer redan idag årsredovisningslagen (1995:1554) krav på en riskanalys vad gäller hållbarhet.²¹ En sådan hållbarhetsrapport ska beröra frågor som rör miljö, sociala förhållanden, personal, respekt för mänskliga rättigheter och motverkande av korruption. Man kan tänka sig att Svenska kyrkan till dessa krav adderar den andliga/existentiella dimensionen, vilket utreds inom ramen för nationella nivåns hållbarhetsarbete. En avgörande faktor för att ett sådant komplement får genomslag i Svenska kyrkan är att nationella nivån och stift samarbetar kring implementeringen. Klimatfrågorna finner dock en naturlig plats också inom programmet Lärande och undervisning, till exempel i arbetet med texter till webben och den digitala resursbanken. Även i material och annat stöd för arbete med barn och unga, i synnerhet konfirmand, ingår klimatfrågan. Till programmet har fogats två kyrkomötesuppdrag (om naturens rättigheter, KmSkr 2019:8, samt om kristen värdegrund och Agenda 2030, KmSkr 2019:29).

2.11 Barn och unga

Utifrån barnkonventionen lyfter kyrkomötet frågan om barnets rätt till andlig utveckling. Barns och ungdomars lärande och andliga utveckling ska ha fortsatt prioritet med barnkonventionens skrivningar som utgångspunkt.²² Kyrkomötet framhåller också att klimathotet kan leda till att unga människors oro och psykiska ohälsa ökar; en signal som Svenska kyrkan behöver ta på allvar.²³ I en tid då ungas liv ofta präglas av rotlöshet och existentiell oro, kan kristen tro ge livsmod, frimodighet och tillit.²⁴

Rätten till andlig utveckling är en naturlig dimension av nationella nivåns arbete med barn och unga, uttryckt i kravet på barnkonsekvensanalys i beredning för beslut. För programmet Lärande och undervisning konkretiseras tanken på barnets rätt till andlig utveckling i arbetet med att ta fram och tillhandahålla metoder och material för församlingarnas arbete med barn och unga. Det sker främst genom den digitala resursbanken och webben. Frågan om andlig utveckling relaterar också till kyrkostyrelsens ekumeniska och interreligiösa arbete, till exempel i samverkan med Sveriges kristna råd. I frågor om religionsfrihet är också Svenska missionsrådet en samverkanspartner. Uttrycket klimatångest speglar ungas känslor inför en osäker framtid och riktar en allvarlig uppmaning till vuxenvärlden. I nationella nivåns hållbarhetsarbete kopplas klimatfrågan ihop med diakoni (social hållbarhet) och andlig hållbarhet. Programmet för mångfald och inkludering identifierar ungas utsatthet och arbetar med att stärka barns och ungas existentiella hälsa. Också nationella nivåns arbete med att stödja stiftens arbete med att utveckla konfirmandarbetet utgår från den unga människans

¹⁹ F 2019:1

²⁰ F 2019:1

²¹ Detta lagkrav berör endast ett litet fåtal av Svenska kyrkans enheter, men det kan finnas skäl att rekommendera alla Svenska kyrkans enheter att anamma sådan analys och rapportering eftersom det då skulle vara i samklang med hur hållbarhetsrisker hanteras i privat och offentlig sektor.

²² Eu 2019:3

²³ F 2019:1

²⁴ Kl 2019:8

livsvillkor och behov av existentiella och andliga sammanhang – det som kyrkan kallar livstolkning på dopets grund.

2.12 Ekumenik och religionsmöten

Svenska kyrkans undervisning pågår i en ekumenisk och mångreligiös kontext. Kyrkomötet lyfter vikten av det ömsesidiga lärandet i den världsvida kyrkan. Kyrkomötet lyfter också de lokala gemenskapernas betydelse i den världsvida kyrkans samhörighet samt vikten av att förutsättningarna för lokal och global ekumenisk gemenskap är fortsatt starka för att detta lärande ska kunna ske. I frågor om mission och ekumenik har stiftens en viktig roll att spela som kanal mellan å ena sidan nationella ekumeniska satsningar och dokument, å andra sidan Svenska kyrkans lokala församlingar. Kyrkomötet konstaterar också att frågor om religionsdialog och religionsteologi behöver systematiseras, med utgångspunkt i befintlig teori.²⁵

Frågan om former för ömsesidigt lärande är ständigt aktuell som en del av arbetet med att gestalta och utveckla Svenska kyrkans relationer i den världsvida kyrkan på olika nivåer. I samordningen av Svenska kyrkans vänkyrko- och vänstiftsrelationer är detta en basal och återkommande frågeställning i samspelet med stiftens. Här lyfts särskilt möjligheterna för församlingar och stift i Svenska kyrkan att lära av församlingar och enskilda kristna från andra kyrkor och samfund i såväl Sverige som i andra länder och att utmanas av hur de tolkar och lever evangeliets realitet och tilltal. Detta är vidare en viktig del av det pågående arbetet med ekumenisk utbildning inom ramen för utbildningsinstitutet och i stödet till stiftens i deras arbete.

Frågor om hur religioner och religioners sanningsanspråk förhåller sig till varandra är angelägna för många människor och har på så vis en given plats i programmets utveckling av webb och e-utbildning. Den kommer också att uppmärksammas i arbetet med stöd till församlingarnas kontakter med skolan. Religionsteologins diskussion om religioners sanningsanspråk aktualiserar vikten av respektfulla möten och ansvarsfull tolkning. Hur kan vi undervisa om kristen tro och samtidigt möta människor av annan tro med respekt och intresse? Här finns ett viktigt etiskt moment: att man som enskild uttolkare och som kyrka tar ansvar för sina val och – i görligaste mån – för deras konsekvenser. Att kunna göra välgrundade, självständiga, etiska och kreativa tolkningar av text och tradition är nödvändigt för de som på olika sätt arbetar med lärande och undervisning.

Slutligen ska sägas att inriktningen av arbetet med ekumenik och religionsdialog också behandlas i den plattform för ekumenik och interreligiöst arbete som är under utarbetande.

2.13 Främjande och tillsyn

Vad gäller undervisningens relation till främjande och tillsyn noterar kyrkomötet å ena sidan att detta är ett ansvar för stiftens och att nya tillsynsverktyg inte behöver tillföras.²⁶ Å andra sidan konstaterar man att församlingsinstruktionens funktion vad gäller undervisning skulle kunna stärkas och att stiftens därmed skulle få ett effektivare verktyg för sin tillsyn. Då skulle också stiftsstyrelserna kunna få ett naturligt underlag för sina samtal om undervisning och lärande med kyrkostyrelsen.²⁷

Kyrkostyrelsen har en formell möjlighet att stärka stiftens främjande och tillsyn genom att föreslå ändringar i kyrkoordningen. Hösten 2017 bereddes frågan om

²⁵ Eu 2019:3

²⁶ TU 2019:3

²⁷ E 2019:4

starkare skrivningar avseende församlingens undervisning, men ärendet togs inte hela vägen till kyrkomötet. Invändningarna gällde bland annat det faktum att församlingens undervisningsuppdrag redan är tydligt inskriven i den grundläggande uppgiften samt att stiftens domkapitel redan har möjlighet att med hjälp av församlingsinstruktionen utföra sitt uppdrag att främja och utöva tillsyn. En ändring i kyrkoordningen uppfattades således som relativt verkningslös. Man konstaterade också att det är i det lokala sammanhanget som församlingsinstruktionen kan gå från att vara ett visionsdokument till att bli ett konkret arbetsverktyg för den grundläggande uppgiften. Om kyrkostyrelsen vill ta upp denna fråga igen, torde ett förslag till nya formuleringar i kyrkoordningen kunna föreläggas kyrkomötet tidigast 2022. En lämpligare tidpunkt skulle kunna vara 2023, som ett resultat av programmet Lärande och undervisning.

3. Målbild 3

3.1 Samverkan, resursfördelning och arbetsdelning

En viktig fråga i Svenska kyrkan handlar om samverkan, resursfördelning och arbetsdelning. Kyrkomötet konstaterar att församlingarna behöver stiftens stöd i komplexa frågor där de själva inte har resurser, till exempel vad gäller juridik. Också genom gemensamma administrativa och digitala lösningar, till exempel kyrkostyrelsens förslag om ett centralt lönecenter, kan tids- och resursbesparingar göras. Alla stift behöver inte ha all kompetens, utan expertis kan delas inom organisationen. Vidare framhåller kyrkomötet att nationella nivån och stiftet i högre grad måste samverka i kommunikationen om att Svenska kyrkan behöver bilda allt större administrativa enheter utan att för den skull förlora engagemanget i och för församlingsverksamheten. Kyrkomötet framhåller att kyrkostyrelsen i högre grad måste betona samverkan mellan nationella nivån, stift och biskopsmötet.²⁸

Kyrkostyrelsen har över tid arbetat med frågan om hur gemensamma arbetssätt och system för hela organisationen kan underlätta för församlingarna i deras förvaltande och administrativa uppgifter. Det gäller till exempel IT-plattform, telefoni, gemensamma inköp och fastighetsförvaltning. Syftet med dessa olika stödssystem är att frigöra stiftens och församlingarnas resurser till förmån för den grundläggande uppgiften. Detta arbete står också i direkt samklang med de processer om resursdelning och prioriteringar som pågår i stiftsdialogen mellan kyrkostyrelsen och stiftsstyrelserna. Inom kommunikationsområdet erbjuder nationella nivån gemensamma lösningar – webb, intranät och bildbank – för att stärka det lokala arbetet. Hit hör också ett färdigt avtal med STIM och pågående arbete med BONUS (kopiering). I detta sammanhang ska också nämnas projektet Kommunikation som mission, som övergått till en implementeringsfas. Genom Kommunikation som mission tillhandahåller nationella nivån materialstöd för församlingarnas arbete med omvärldsanalys och lokal kommunikation. Också metodstöd och en omfattande årlig statistik som tas fram vid kyrkokansliets forsknings- och analysenhet bidrar till församlingarnas systematiska arbete med omvärldsanalys och planering. Slutligen är det viktigt att uppmärksamma den forskning, kunskapsutveckling och samverkan med akademien som sker vid nationella nivån och som fungerar som ett stöd för hela kyrkan, till exempel för förståelsen för de så kallade nittitalisternas relationer till kyrkan.

²⁸ E 2019:4

Utdrag ur kyrkostyrelsens protokoll

Utdrag ur protokoll fört vid kyrkostyrelsens sammanträde den 9 juni 2020.

Närvarande: Antje Jackelén, ordförande, ledamöterna Wanja Lundby-Wedin, Daniel Tisell, Aron Emilsson, Jesper Eneroth, Nils Gårder, Mats Hagelin, Agneta Hyllstam, Lars Johnsson, Berth Löndahl, Marie Rydén Davoust, Elisabeth Rydström, Britt Sandström, Erik Sjöstrand och Margareta Winberg.

Föredragande: Expeditionschef Patrik Lidin

Kyrkostyrelsen beslutade i enlighet med arbetsutskottets förslag

att till kyrkomötet lämna skrivelsen 2020:3 Redogörelse för behandlingen av kyrkomötesärenden.